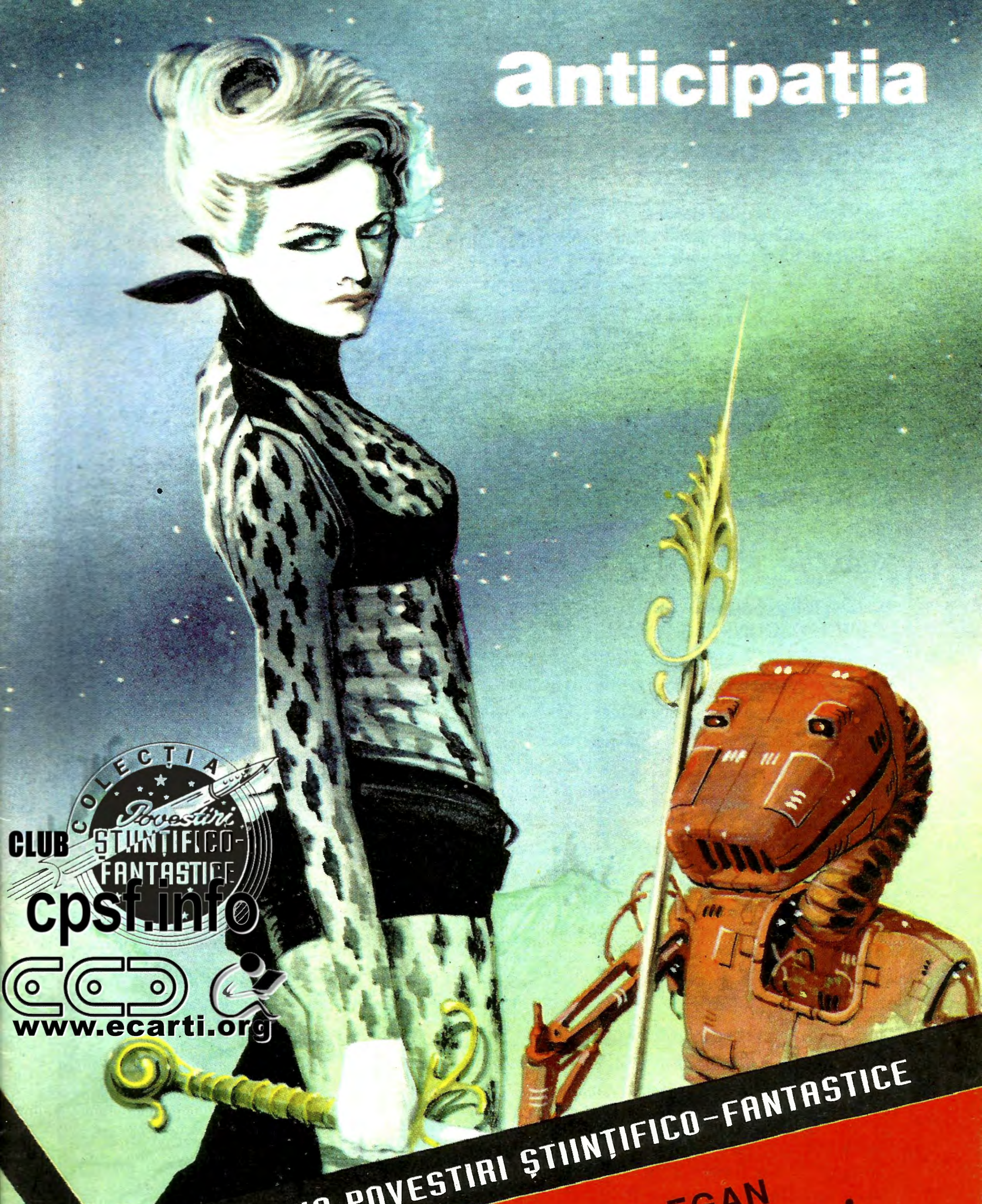

anticipația

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

GREG EGAN

Caseta de valori

524

SOCIETATEA ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.

SOCIETATEA
ŞTIINŢĂ & TEHNICĂ S.A.

Societate cu capital de stat, funcţionând sub egida Ministerului Cercetării şi Tehnologiei, înmatriculată în Registrul Comerţului cu nr. J 40/6775/1991

Consiliul de administraţie
IOAN ALBESCU - director
NICOLAE NAUM
ŢURLICA LILIANA

Director onorific
ALEXANDRU MIRONOV

Redactor literar
MIHAI-DAN PAVELESCU

Tehnoredactor
PAVEL D. CONSTANTIN

Coperta
WALTER RIESS

Difuzarea
CORNEL DANELIUC
MUGUREL NIŢULESCU
(telefon: 617 58 33 sau 223 15 30, 223 15 40, int. 1151)
Adresa: Piaţa Presei Libere nr. 1, Bucureşti, cod 79781
Telefon: 617 58 33
Fax: 222 84 94
Tiparul
Tipografia "INTERGRAPH"
Telefon: 769 35 68

Abonamentele se pot face la oficiile poştale, precum şi direct la redacţie. Cititorii din străinătate se pot abona prin Rodipet SA, PO BOX 33-57. Fax: 0040-1-222 64 07 sau tel. 222 41 26. Telex: 11995 Piaţa Presei Libere nr.1, sect. 1, Bucureşti, ROMÂNIA.

Lei 500

anticipaţia

Revistă lunară de literatură şi artă SF
(nr. 524/iulie/1995)
editată de Societatea "Ştiinţă & Tehnică" S.A.

SUMAR

Trenul progresului (II)

de Alexandru Mironov

Vorbeam, în editorialul trecut, despre "pactul de la Moncloa" (înţelegerea între partidele spaniole, după moartea lui Franco, de a lucra pentru interesul naţional!), în variantă românească.

Spiritul de înţelegere de la Snagov este, spuneam, dătător de speranţe: poate că, totuşi, ne putem înţelege între noi, generaţiile prezentului – pentru că despre cele din viitor nu am nici o îndoială – vor lucra, munci şi lupta umăr lângă umăr, altfel nu au şansă să se găsească la bordul trenului progresului...

Prezentam – şi ceream – idei pentru ceea ce avem de făcut astăzi şi mâine. O fac şi în continuare, stimulat de apariţiile unor cărţi scrise de gânditori de excepţie: viitorologi, finanţişti, politicieni, oameni ai ştiinţelor exacte sau, pur şi simplu, cetăţeni de pe străzile satului planetar – de Moromeţi nu duce lipsă civilizaţia noastră, este de ajuns să le găseşti o "poiană a lui Iocan" şi – prin televiziune, Radio, presă – sondajele şi reportajele pot aduce "recolta" uluitoare de înţelepciune planetară.

Deci, count-dawn, ajutaţi şi de Alvin Toffler şi iată:

1. *Al treilea val* (primul - transformarea vânătorilor în agricultori; al doilea - epoca industrială) vine peste omenire, aducând ca efect al muncii un "produs" internaţional-social-cultural; în cadrul "valului", elementul central nu va mai fi uniformitatea, munca la bandă rulantă, ci *diversitatea*; producţia individuală prin tehnologii avansate (automate, roboţi); companiile nu vor mai depinde de producţia de mare volum ci, reducându-se costul diversităţii, vor câştiga şi din realizarea unor serii mici de produse.

2. Evident, high technologies, knowledge-ul şi know-how-ul, deci tehnologiile de vârf şi cunoaşterea vor deveni esenţiale pentru pasagerii din trenul progresului care, dispunând de un bagaj de cunoştinţe adecvate, vor avea nevoie de mai puţin pământ arabil, mai puţină muncă şi mai puţin capital pentru a scoate în lume produsul informaţional-social-cultural de care vorbeam...

3. *Investitorul din "al treilea val"* nu se va mai năpusti spre locurile în care mâna de lucru va fi ieftină, ci *va alege ţările unde muncitorii au fost instruiţi în tehnologiile informatice avansate.*

4. Specializarea va face posibil ca un stat dintr-o parte a lumii să furnizeze producţia sa pe o piaţă din altă parte a lumii.

5. În sfera politicului: într-una din cărţile sale, celebrul Alvin Toffler s-a pronunţat pentru *descentralizarea guvernelor şi birocraţiei instituţionalizate.* Dar şi în sectorul particular *companiile trebuie să se debirocratizeze, astfel încât, fiecare salariat să poată lua propria decizie, bazată pe acces la toate informaţiile colectate de firmă.*

6. *Populaţia în zona rurală* trebuie să fie încurajată să ia hotărîri privind *activităţile economice locale.*

7. Element de esenţă pentru politic: *guvernul central trebuie să aibă feedback din partea individului şi să se adapteze.*

8. *Democraţia este un sistem feedback.* Ea există acolo unde populaţia alimentează liderii cu informaţii-răspuns şi le atrage atenţia că au mers prea departe. Această

tehnologie nouă (Internet, spre exemplu) ne conferă capacitatea pentru un masiv feed-back în interiorul sistemului.

9. *Pentru a putea concura în economia mondială, va trebui să inovezi continuu!* Trebuie să ai *idei noi, procese noi, tehnologii noi, trebuie să schimbi, să îmbunătăţeşti permanent.* Ceea ce ne trebuie este o *politică în domeniul informaţiilor, care să fie deschisă spre idei noi* – chiar dacă ele sună straniu! *Pentru a obţine o idee bună trebuie să fii dispus să asculţi zece idei proaste . Aceasta este natura creativităţii.*

10. "Al Treilea val" – spune Toffler – va avea impact asupra structurii corporaţiilor. *Structura piramidală din "Al Doilea val" se va modifica.*

11. Informaţia va circula liber în noua structură, întrucât luarea deciziilor la toate nivelurile se bazează pe cunoaşterea informaţiei.

12. *Corporaţiile, întreprinderile nu vor mai depinde de muşchii muncitorilor, ci de creierele lor.* Ţările avansate greşesc dacă vor crede că vor rămâne mereu în frunte. Economiile din "Al Treilea val" nu vor mai "coloniza" pe cele din "Al Doilea val", cum s-a întâmplat după revoluţia industrială din Marea Britanie.

13. *Lumea* nu *va* mai *fi împărţită* între Nord şi Sud sau Est şi Vest, *ci între ţări cu ritm rapid şi ţări cu ritm lent.*

14. S-ar putea ca statul naţional (nu o spun eu, o spune Alvin Toffler!) să-şi vadă supremaţia contestată de emergenţa altor unităţi, cum sunt grupările regionale. *Unele corporaţii multinaţionale ar putea deveni mai puternice decât guvernele.* Organizaţii gen "Greenpeace" – cu interese globale – vor prolifera, ca şi grupările electronice de genul ***Internet***. *În mass-media vor apărea reţele globale* care vor contesta reţelele "tradiţionale" CNN, BBC etc.

15. Aceste uriaşe mutaţii vor presupune posibile *conflicte şi turbulenţe interne în multe ţări.* Pentru a evita conflictele sociale, guvernele vor trebui să acorde *atenţie mai mare dezvoltării comunităţilor informaţiei, educaţiei şi instruirii,* asigurării menţinerii standardelor internaţionale înalte, obţinerii consensului în schiţarea politicii pentru următoarele decenii.

16. Pe plan financiar, pe măsură ce informaţia este monetizată, se va ajunge la *fuziunea între informaţii şi bani, creându-se ceva nou, pe care nu îl putem înţelege, neavând instrumentele intelectuale.*

17. Pentru ca într-o ţară, într-o zonă, cel de-"Al Treilea val" să devină realitate, trebuie să se întâlnească acolo cu o *infrastructură informatico-electronică* avansată, aptă să permită stabilirea de conexiuni cu alte reţele şi colectarea tuturor informaţiilor disponibile. Altfel, trenul progresului doar trece prin acea gară, fără să oprească...

18. Atenţie! Apud Alvin Toffler (prognoză sumbră): Strategiile pe termen lung ale celor mai multe ţări europene sunt deja demodate(!), ele bazându-se prea mult pe agricultura şi manufactura tradiţionale, *în loc de ştiinţă şi tehnologie.* Dacă guvernele acestor ţări nu-şi vor revizui orientările, economiile respective vor fi aruncate cu 20-25 de ani în urmă...

...Este vorba, în viziunea lui Toffler, despre ţările Europei de Vest, de fapt ale Uniunii Europene. Cât despre celelalte, nici măcar nu are rost să vorbim...

Să sperăm, deci, că executorii "Declaraţiei de la Snagov" vor ţine seama de treptele care trebuie sărite, pentru ca generaţiile carpato-danubiene – viitoare! – să prindă, totuşi, trenul progresului...

Cioran şi literatura SF

de Voicu Bugariu

Asocierea lui Cioran cu literatura SF poate să pară un semn de frivolitate intelectuală sau chiar o impietate. Dacă, însă, admitem că literatura SF poate să revendice o anumită eseistică, numeroase texte ale lui Cioran fac, în mod făţiş, parte din categoria distopiilor de idei. Beţia decepţiei de a fi om, genial exprimată de Cioran, a născut texte copleşitoare. Câţi autori de literatură SF au reuşit să transmită prin viziunile lor catastrofice asupra viitorului omenirii un asemenea sentiment al zădărniciei? Ce-i drept, autorii SF descoperă cauzele dezastrelor în greşeli ecologice sau politice, pe când Cioran le vede în însăşi condiţia umană. Autorii SF adresează avertismente implicite, Cioran afirmă că nu este nimic de făcut. Cu toate acestea, ameţeala intelectuală ce ne cuprinde atunci când citim unele viziuni cioraniene asupra viitorului este înrudită cu aceea generată de miturile eshatologice ale literaturii SF.

Groparul textului

După ce Nemira a iniţiat *conquista* SF, în România s-a ivit un personaj inexistent cu şase ani în urmă: expertul în succese SF. Mai întâi, acesta a apărut în postura de erudit. Întreprinzătorii au aflat de la el că există premiile Nebula şi Hugo, că un anume Isaac Asimov a scris foarte multe cărţi, iar *Dune* este cel mai valoros text SF. După ce editorii s-au dumirit că premiile SF şi datele despre autori pot fi obţinute din cărţi accesibile, Expertul a încetat de-a mai poza în erudit. El a devenit specialist în materie de publicitate literară şi de pronosticuri comerciale. Sentinţele de tipul "italienii nu se vând" sau "Pierre Barbet a falimentat două edituri" au început să facă parte din retorica sa minimală. Unii editori s-au dovedit receptivi la asemenea afirmaţii. În loc să se adreseze difuzorilor şi să afle cifrele exacte, ei au preferat să creadă spusele Expertului şi să-şi ajusteze planurile în consecinţă. Analiza pieţei a fost înlocuită de beţia improvizaţiei.

Faptele arată că Expertul îşi asumă adesea rolul de gropar al textului. El se arată preocupat de găsirea unor traducători expeditivi şi nu de calitatea traducerilor, dovedind o vocaţie para-culturală. Nu întâmplător, Expertul cu adevărat reprezentativ foloseşte limba română literară cu suficientă stângăcie şi acuză o relativă carenţă în materie de limbi străine şi de cultură literară. În mod curios, handicapul său cultural se dovedeşte providenţial pentru Expert. Mai întâi, pentru că îi stimulează tupeul, apoi, pentru că îi consolidează o mentalitate asemănătoare cu aceea a Editorului, acesta din urmă fiind un necunoscător prin forţa împrejurărilor.

În discuţiile pe teme de strategie ale Expertului cu Editorul, calitatea traducerilor este lăsată pe ultimul plan. Consecinţele sunt vizibile. În traducerile de literatură SF mişună dovezile de agramatism, stângăciile stilistice şi "trădările" faţă de originale.

În prezent, există anumite semne că literatura SF nu se mai vinde atât de bine ca în ultimii doi-trei ani. Este foarte probabil că acest recul se datorează şi slabei calităţi a traducerilor. Cititorii SF încep să se sature de texte plate, ce seamănă unele cu altele de parcă ar fi scrise de unul şi acelaşi autor. Când ciclul improvizaţiei frenetice se va încheia, iar editurile vor începe să se adreseze unor traducători autentici, Expertul va dispărea din scenă.

Ursula K. Le Guin şi romanul educativ

Două versiuni româneşti ale unor romane de Ursula K. Le Guin (*Mâna stângă a întune-*

ricului), traducere de Mihai-Dan Pavelescu, postfaţă de Alexandru Mironov şi *Deposedaţii*, traducere de Emil Sârbulescu, Editura Nemira, Bucureşti, 1994 şi, respectiv, 1995) îl provoacă pe cititor să decidă, pentru sine, dacă autoarea este genială sau plictisitoare. O asemenea reacţie tranşantă este "cerută" de scriitura ultra-mihuţioasă. Ursula K. Le Guin îşi pisează cititorul cu atâtea amănunte, încât acesta ori aruncă volumul din mână, ori capitulează şi se lasă sedus. În asemenea condiţii, s-ar părea că o lectură neutră nu este posibilă. Nu este de mirare că Jacques Sadoul declara că Le Guin îl adoarme, iar Alexandru Mironov, peste ani, o aşează alături de Dickens şi Thomas Man.

Cum dilemele de felul celei de mai sus nu sunt rezolvate decât de trecerea timpului, să ne întrebăm, mai bine, de ce romanele Ursulei K. Le Guin sunt atât de populare.

Prima explicaţie ţine de scriitura *retro*. Într-un peisaj literar dominat de cele mai diverse tehnici ale accelerării şi suspansului, Le Guin scrie literalmente ca un autor cu nervii de fier, din secolul trecut, care se adresează unor cititori la fel de imperturbabili. Personajele sale pozitive (inclusiv naratorii) exprimă o sănătate psihică de natură să-l complexeze, mai întâi, pe omul de azi. Tihna fenomenală în care par a fi fost scrise cele două romane sfârşeşte, însă, prin a fi contagioasă. Dacă rezistă tentaţiei de a întrerupe lectura după primele zeci de pagini, cititorul se simte, fără nici-o ironie, convertit. El capătă convingerea că parcurge un text de-a dreptul terapeutic şi s-ar putea ca, în cele din urmă, să se contamineze de calmul supraomenesc exprimat în el.

A doua explicaţie constă în preferinţa *retro* a autoarei pentru romanul educativ. Desigur, nu este vorba despre tipul de roman elogiat de Hegel şi apoi de diferiţi esteticieni marxişti. În esenţă, însă, Le Guin nu se îndepărtează deloc de reţetele hegeliene, pledând cu răbdare benedictină pentru un ideal de toleranţă şi umanism. Retorica sa romanescă este pe înţelesul tuturor şi răspunde unei aşteptări perpetue, ce n-are nici-o legătură cu eşecul ideologiilor comuniste. Succesul său de public pare a se fi produs şi pe fondul unei profuziuni de cărţi SF axate pe agresivitate şi inteligenţă pură. Pledoariile sale de coloratură etico-sentimentală, chiar dacă naive (sau poate tocmai fiindcă sunt naive), au plăcut.

Comedia erorilor

Am citit recent o antologie cu un titlu interminabil. Cum citarea acestuia ar umple o jumătate de pagină, mă voi mulţumi cu *Prietenii Fundaţiei*, traducere de Emilian Bazac, Editura Nemira, Bucureşti, 1995. Spre ghinionul traducătorului, am alcătuit o "antologie" a greşelilor sale de limbă română literară. Cum n-am avut la dispoziţie originalul, "antologia" rămâne deschisă pentru erori de sens.

<u>Consecuţia timpurilor verbale.</u> "Dacă oamenii lui Gilmer distrugeau Universitatea, toată învăţătura acumulată de-a lungul mileniilor în întreaga galaxie va primi (corect: *primea*) o lovitură mortală." (pag. 95) "Egril Joons studiase cifrele şi simbolurile, căile care i-au adus (corect: *îi aduseseră*) din zilele lui Hari Seldon până în prezent – la trei secole depărtare – şi posibilele căi care îi vor duce (corect: *aveau să-i ducă*) mai departe." (pag. 114) "În vacanţele universitare a lucrat (corect: *lucrase*) ca asistentul unui (corect: *ca asistent al unui*) geolog lunar, care avea nevoie de cineva să îi ţină evidenţa rocilor. Întrucât ocupaţia asta nu diferea prea mult de colecţionarea de timbre, lui Tim îi făcu (corect: *îi făcuse*) plăcere." (pag. 196) Paginile 194, 195 şi 196 sunt dezastruoase sub raportul timpurilor verbale. Ar merita să fie citate în întregime.

<u>Nonsensuri</u>. "Delegaţia strânse mâinile cu Asimov şi plecă." (pag. 129) "Împotriva psi-

hoistoriei ca armă în mâna tiranilor am opus treizeci de ani de întuneric, care oricum nu ar fi avut loc, deoarece am adăugat la problemă *exact atât cât trebuia*." (pag. 261) "Luminile se aprindeau în fiecare casă, la fel ca şi în casa lui, dar nu aveau locatari. Hellman presupuse că se păstrau în formă." (pag. 301) "Periferia arăta ca o mahala, cu clădiri de câteva etaje, şi se întindea pe o milă în fiecare direcţie. Deşi păreau aşezate alandala, clădirile erau bine ancorate în sol. Erau clădiri cu verande şi structuri de rezistenţă de tot soiul, majoritatea făcând unghiuri ciudate cu celelalte." (pag. 307) Acest fragment este o comoară de ilogism şi umor involuntar. "S-a scărpinat de mizerie, prin găurile tricoului." (pag. 366) "— Mă tem că-mi sucesc gâtul ca un vizitator aflat pentru prima oară pe Trantor." (pag. 430) "De exemplu, se oprise în mijlocul argumentului său cum că cercetările arheologice în vederea descoperirii edificiilor primitive erau inutile în căutare..." (pag. 444-445)

Improprietăţi, exprimări semidocte, cacofonii, traduceri brute. "...împotriva întunericului iraţional, care dorea să cuprindă galaxia timp de treizeci de mii de ani, aducând-o în stare de barbarism (corect: *barbarie*)." (pag. 260) "S-a uitat la noi, apoi a dus mâna la urechea murdară şi păroasă, de unde a scos un pandantiv *(pandantiv = bijuterie ce se poartă la gât şi, în principiu, nu poate fi scoasă dintr-o ureche)*." (pag. 364) "— Domnule Hellman, puteţi servi ceva de mâncare, lângă peretele lateral." (pag. 309) "Ceea ce Leyel nu-şi dăduse seama, până în ziua funeraliilor, era primejdia în care intrase..." (pag. 404) "La început a lucrat cu nume (corect: *nume proprii*), recunoscute ca cel mai conservator aspect al limbajului." (pag. 421) "...versiunile ulterioare apăruseră din cauză că cei mici insistaseră..." (pag. 446)

Nenumărate formulări ale traducătorului oferă mostre de topică stângace, normale, să zicem, într-o variantă brută a manuscrisului, dar de neacceptat într-un text redactat.

Probabil că traducătorul va învăţa din mers cum e cu verbele şi, în general, cu limba română literară. În timpul şcolarizării sale, mulţi scriitori români autentici vor şoma, iar cititorii vor avea parte de texte stupide. Paradoxurile tranziţiei!

O poetică a SF-ului

Într-un text din *Prietenii Fundaţiei*, Orson Scott Card se arată implicit preocupat de natura literaturii SF. Este vorba despre *Originistul*, povestire ce probează o mare energie speculativă. Personajul principal, un savant din viitorul îndepărtat, caută "*principiile* originii umane". Munca sa este ciclopică, întrucât are de prospectat contribuţii teoretice acumulate în mii de ani. În cele din urmă, află despre o metodă aleatorie de investigare. Întrebările sale sunt preluate de indexatori şi introduse într-un joc de-a mersul din aproape în aproape, al asociaţiilor nesfârşite. Savantul are surpriza să constate că aparent puerila metodă are darul să-i stimuleze semnificativ gândirea.

Metoda indexatorilor seamănă foarte mult cu aceea a unui autor de literatură SF aflat în faţa unui nou proiect. Marile teme SF fiind, practic, limitate, autorului nu-i rămâne decât să pună la cale, în mintea sa, un joc aleatoriu menit să nască, pe neaşteptate, o configuraţie nouă şi atrăgătoare. Nu este defel exclus ca această metodă, ce pare a fi însăşi sufletul literaturii SF, să fie transpusă în programe de calculator, menite să substituie demodata inspiraţie. Scott Card a intuit această posibilitate şi a scris o adevărată poetică virtuală a literaturii sale preferate. Nu este exclus ca el să deţină un asemenea program, capabil să-i dea subiecte de povestiri şi de romane, pe bandă rulantă...

Documente răzleţe despre trupe pierdute în deşert

de Liviu Radu

Unul dintre cei mai prolifici autori români ai momentului, Liviu Radu, revine în paginile Anticipaţiei cu o povestire extrem de interesantă.

Documentul nr. 1

Trupele mărşăluiau prin deşert. Cât vedeai cu ochii doar rânduri strânse de soldaţi, printre care se strecurau şiruri de cămile încărcate cu saci plini cu mâncare şi burdufuri cu apă. Oamenii înaintau în tăcere, apăsaţi de sentimentul morţii apropiate. Ştiau că nu se vor întoarce. Aveau însă satisfacţia că familiile lor vor fi în siguranţă, că nu le va lipsi nimic. În schimb erau convinşi că nu-i vor revedea nicicând pe cei dragi...

Flamurile se zbăteau în vânt, iar armurile străluceau în soarele puternic al pustiei. Toţi oştenii îmbrăcaseră hainele cele mai frumoase şi purtau armele cele mai împodobite. Dar strălucirea aurului şi argintului avea un aspect funebru... Întreaga armată părea un convoi de înmormântare. Asta şi era. Pentru că nici unul dintre soldaţi nu-şi închipuia că va scăpa cu viaţă...

În frunte mergea un grup de călăreţi cu penaje roşii la coifuri, ce le scoteau în evidenţă feţele întunecate. Tăceau. Nu aveau ce spune, nu aveau ordine de dat. Totul fusese stabilit înainte de plecare. Până în cele mai mici amănunte.

Trebuiau să se sacrifice. Existenţa întregii ţări era în joc. Nu aveau de-a face cu războinici pe care să-i poţi înfrânge. Nici cu barbari a căror bunăvoinţă o puteai cumpăra. Cei cu care urmau să lupte nu erau oameni, pentru că dispuneau de arme şi puteri pe care oamenii nu le deţineau. Nu erau nici zei, pentru că puteau fi omorâţi...

De fapt, nu ştiau pe cine trebuie să înfrunte. Zvonuri nesigure, auzite de la păstorii din deşert (care abia ştiau să glăsuiască); ştiri căpătate de la negustorii obişnuiţi să înflorească totul şi în care nu puteai avea încredere...

La început se vorbise despre stele care căzuseră în deşert.

Zgomotul şi lumina strălucind ciudat atrăseseră grupuri de curioşi din triburile războinice şi prădalnice ale pustiei. Nu se întorseseră...

Turmele care păşteau iarba săracă din părţile acelea începuseră a pieri de o molimă ciudată. Oasele animalelor devenau fragile. Ele îşi rupeau uşor picioarele, le cădea părul...

Caravanele ce străbăteau deşertul venind dinspre cetăţile de lângă malul mării nu mai ajungeau acolo unde erau aşteptate...

Ceva, sau cineva, se cuibărise în mijlocul pustiului şi ucidea pe oricine se aventura prin preajmă...

Ciobanii nomazi povesteau despre fulgere ce loveau cămile şi călăreţi. Pe timp senin...

În cele din urmă, Marele Conducător strânsese o mie de călăreţi şi-i trimisese să cerceteze deşertul. După două săptămâni, doar unul singur, din o mie, s-a întors. L-au găsit nişte păstori, plin de arsuri, delirând la marginea pustietăţii. A murit în aceeaşi zi, înainte ca trimişii cetăţii să ajungă la el să-l interogheze.

Din cele ce spusese înainte de a-şi da duhul, bâiguieli incoerente, despre care nu puteai şti dacă oglindesc adevărul sau vedeniile provocate de febră, păstorii au relatat autorităţilor următoarele:

"În mijlocul deşertului, călăreţii găsiseră două turnuri din metal sclipitor. Când soldaţii s-au apropiat, din ele au ieşit câteva făpturi îmbrăcate cu pelerine albe. Fiinţele acelea

păreau a fi puţin mai înalte decât un om obişnuit. Au întins mâinile spre grupul de oşteni, iar din degetele lor au ţâşnit flăcări care ardeau tot ce întâlneau în cale. Oamenii s-au înspăimântat, au început a fugi în toate părţile, dar flăcările îi ajungeau din urmă şi-i nimiceau. Un escadron, ai cărui oşteni fuseseră cuprinşi de curajul disperării, a întors caii şi-a şarjat spre necunoscuţi, slobozind săgeţi spre ei. Dar zborul săgeţilor se frângea, de parcă în calea lor se găsea un zid din sticlă rezistentă... Atunci groaza a depăşit orice închipuire. Soldaţii căliţi în bătălii se târau pe pământ, cerşind o îndurare ce nu le era acordată... Alţii încercau să fugă, dar fulgerele venite din senin îi ajungeau din urmă, transformându-i în cenuşă...

În vălmăşagul acela, unul dintre sutaşi, împăcat cu gândul morţii şi doritor de a sfârşi ca un soldat adevărat, a pornit către făpturile acelea ciudate, cu lancea în mână. Poate a fost doar o întâmplare, probabil că necunoscuţii, ocupaţi cu măcelărirea soldaţilor care fugeau, nu şi-au închipuit că ar îndrăzni cineva să se apropie de ei, oricum, căpitanul a reuşit să ajungă lângă una din siluetele în pelerină albă. A lovit-o cu lancea. Străinul s-a prăbuşit şi, până când camarazii lui au observat ce se întâmplase, sutaşul apucase să-l facă bucăţi cu sabia. Apoi a căzut şi el, izbit de un fulger...

Făpturile acelea, ce vor fi fost, au aruncat un val de flăcări asupra deşertului din jur şi s-au retras în turnurile lor, lăsând în urmă morţi şi răniţi. Dintre cei cu arsuri mai uşoare, doar unul singur reuşise să ajungă la marginea pustiei. Atât de epuizat încât, după cum s-a arătat, n-a supravieţuit.

Oricum, se putea trage concluzia că necunoscuţii nu erau zei şi puteau fi ucişi, dacă te apropiai suficient...

Marele Conducător a convocat Înaltul Sfat. Au discutat întreaga noapte. Necunoscuţii din deşert, cu armele lor, reprezentau un pericol mai mare decât oricare prin care trecuse ţara până atunci. Nu mai era vorba de piraţi, care se mulţumeau să jefuiască un sat de pe ţărm şi să fure câteva fete, nici de nomazii pustiei, care ucideau mulţi oameni, dar îi păstrau în viaţă pe cei care puteau fi vânduţi la târgurile de sclavi, sau răscumpăraţi de rude. Fiinţele acelea ucideau totul, oameni şi animale, doar de plăcerea de a ucide. Soldaţii fuseseră atacaţi înainte de a face vreun gest duşmănos. Dacă făpturile acelea se mişcau din pustiu, puteau nimici întreaga ţară!

Drept urmare, Înaltul Sfat a hotărît trimiterea unei oştiri care să se sacrifice pentru binele obştesc. Zeci de mii de soldaţi, dintre cei mai viteji, înarmaţi până-n dinţi, urmau să plece spre turnurile metalice şi să-i ucidă pe necunoscuţi, indiferent de pierderi. Şi, pentru ca soldaţii să nu se lase cuprinşi de panică şi să-şi rateze misiunea, li s-a adus la cunoştinţă decizia Sfatului: Dacă vor pieri în luptă, familiile lor vor primi pensii care să le asigure un trai îmbelşugat. Dacă se vor întoarce din deşert fără să-şi îndeplinească misiunea, vor fi ucişi în chinuri, împreună cu ai lor.

Soldaţii erau sacrificaţi. Pentru a nu se răzvrăti, au fost înconjuraţi de trupe credincioase, încântate că trebuie să piară alţii. Armele celor trimişi să moară le-au fost împărţite abia după ce depăşiseră graniţa, pătrunzând adânc în deşert, iar cetăţile de la hotar au fost puse în stare de alarmă.

Aceste măsuri s-au dovedit a fi inutile. Armata fusese cuprinsă de o supunere oarbă, plină de fatalism... Soldaţii mărşăluiau prin deşert, ştiind că nu se vor întoarce... Şi că, pentru familiile lor, era mai bine ca ei să piară printre dunele de nisip...

Trebuia ca, în momentul în care vor zări turnurile de metal, să se împrăştie în mii de cete, atacând din toate părţile, încercând să se apropie cât mai mult de străini şi să-i ucidă. Mişcările trupelor fuseseră stabilite înainte de plecare, nu mai era nimic de discutat, aşa că oamenii mărşăluiau în tăcere...

Seara s-au oprit să mănânce şi să se odihnească. Trebuia să fie în deplinătatea puterilor când avea să aibă loc înfruntarea...

După două zile, împuterniciţii Marelui Sfat, care-i însoţiseră pentru a evita orice surpriză, i-au părăsit, întorcându-se spre pământurile fertile. Iar trupele au mărşăluit mai departe prin pustiu, pierzându-se printre dune...

Peste patru zile, dinspre deşert s-a auzit o bubuitură groaznică, pământul s-a cutremurat, iar deasupra pustiei a răsărit o flacără imensă. Asupra cetăţii s-a abătut un val de căldură şi praf, iar o vijelie puternică a dărâmat o mulţime de case.

Apoi s-a aşternut tăcerea...

Din deşert nu s-a întors nimeni.

Cetatea a avut grijă de urmaşii celor ce pieriseră în luptă.

Peste câţiva ani, când caravanele au început să sosească din nou în oraş, locuitorii şi-au dat seama că nu-i mai amenința nici un pericol.

Soldaţii nu pieriseră zadarnic..."

Am scris acestea eu, scribul Amfotari, în zilele Marelui Conducător Kathar al IV-lea. Atunci, când au fost puse în discuție drepturile asupra pensiilor ereditare onorabilul Markthon ne-a explicat pentru ce au fost acordate acestea şi ne-a arătat o cronică veche, din care am copiat cele de mai sus. Zice-se că faptele s-au petrecut pe vremea Marelui Conducător Kalbek al IV-lea, acum 431 de ani...

Extras din "Cronica vremurilor îndepărtate din Uzar", manuscris provenind din sec. VIII a.d
Ediţie apărută în 1871, sub îngrijirea profesorului Tanye.
Fragmentul anterior a fost publicat în revista "Viitorul trecut", 1986.

Documentul nr. 2

Trupele mărşăluiau prin deşert sub soarele care ne bătea în cap. Armurile şi coifurile se încinseseră atât de tare, încât nu le puteai atinge cu mâna.

După trei zile de marş, în timpul zilei, peste o mie dintre noi pieriseră din cauza căldurii. Atunci am cerut căpitanilor să mergem doar noaptea, iar în timpul zilei să ne adăpostim la umbra corturilor. Căpitanii, care sufereau la fel de mult, au fost de acord.

Am oprit imediat marşul, am întins corturile şi ne-am prăbuşit într-un somn chinuit. La lăsarea serii ne-am sculat, ne-am strâns bagajele, ne-am încolonat şi am pornit din nou. Frigul nopţii era aspru, dar mai suportabil decât arşiţa zilei. Când s-au ivit zorile, am poposit şi ne-am odihnit. La amurg, am pornit iar. Deşi eram obosiţi după patru zile de marş, păstram alinierea şi disciplina. Mărşăluiam prin noapte fără nici o vorbă. În ciuda faptului că trecuseră câteva zile, nu eram mai guralivi decât la început...

Întunericul se întindea negru. Doar stelele sclipeau deasupra noastră. Mergeam fără încetare. La un moment dat, m-am simţit epuizat. După socotelile mele ar fi trebuit să se fi făcut de mult dimineaţă, dar întunericul se păstra la fel de dens. În cele din urmă, căpitanii au dat semnalul de oprire. Ne-am prăbuşit în nisip, fără să desfacem corturile. Abia după un timp am fost în stare să ne ridicăm şi să mâncăm. După ce ne-am odihnit suficient, am plecat mai departe, prin noapte. Când am obosit şi n-am fost în stare să mergem, am poposit iar. Am mâncat, apoi am dormit pe săturate, dar ziua nu s-a ivit. Am continuat să mergem prin întuneric, să ne oprim când osteneam, să mâncăm, să ne odihnim... Când ne trezeam din somn, în jurul nostru continua să fie noapte...

După calculele mele, ţinând seama de experienţa de marş pe care o am, noaptea asta durează de zece zile şi nu se arată vreun semn că s-ar apropia de sfârşit... Alimentele şi apa sunt pe terminate... Noroc că simţim din ce în ce mai puţin nevoia de mâncare şi băutură...

În direcţia în care mergem, văd pe cer constelaţii pe care nu le cunosc. Doar în urmă, spre orizont, se mai zăresc stelele pe care le ştiu din copilărie...

Poate ne-om întoarce, pentru că misiunea pentru care am fost trimişi în deşert pare a nu fi de îndeplinit, dar teama de zeii care s-ar mânia dacă ne-am călca jurământul şi de furia Marelui Conducător Kalbek ne împinge înainte...

Ne zvârcolim între două frici şi nu ştim care-i mai mare...

Mai mult ne temem că, nimerind în această lume ciudată, n-o să fim capabili să ne îndeplinim sarcina de a-i stârpi pe străinii ce-au năpădit deşertul. Până acum nici urmă de ei... Doar întuneric fără sfârşit şi nisip rece...

M-am hotărît să scriu toate acestea şi să arunc pergamentul în urma noastră, pentru că simt că ne pierdem într-o lume care nu-i a noastră. Poate cineva va găsi înscrisul meu şi va afla ce ni s-a întâmplat, înainte de a ne pierde pentru vecie într-o lume străină, în care nu-i decât noapte...

Zeii să aibă milă de noi!

Semnez eu, Ihnikad, sutaş în oastea Marelui Conducător Kalbek.

Documentul a fost publicat în Analele Imperiale de Istorie, nr. XXII, 1876, Konduraw, însoţit de următoarea notă a profesorului Kothra'nhy:

Acest document a fost descoperit în Arhiva Imperială. Era înregistrat ca fiind găsit de un cioban în pustiu, în timpul Marelui Conducător Kathar al IX-lea. Documentul arată foarte bine pentru un pergament care a zăcut 600 de ani în nisip, ceea ce ne face să credem că este apocrif. Remarcăm faptul că documentul a fost "descoperit" în perioada zbuciumată a Marii Renovări a Drepturilor Pensiilor, reformă începută în timpul lui Kathar al VI-lea şi terminată abia la proclamarea Imperiului, când au fost abrogate toate pensiile ereditare. În perioada respectivă au apărut, ca prin minune, o mulţime de documente de autenticitate îndoielnică, menite a sprijini pretenţiile pensionarilor.

Mai menţionăm faptul că numele Ihnikad era destul de răspândit în epoca la care se face referire, dar nu avem nici o dovadă care să garanteze existenţa unui personaj real.

Documentul nr. 3

În ceea ce priveşte modul în care sunt tratate problemele în aşa-zisele lucrări ştiinţifice care-şi propun să demonstreze că pe teritoriul ţării noastre au avut loc vizite ale extratereştilor, voi aminti articolul apărut în revista "Viitorul trecut" nr. 753, referitor la un fragment din "Cronica vremurilor îndepărtate din Uzar".

Articolul încearcă să ne convingă că în fragmentul respectiv se vorbeşte de o explozie atomică, despre un război cu extratereştrii şi alte asemenea minunăţii.

Menţionăm faptul că expediţia geologică organizată de Massachusset's Institute, în vederea descoperirii de minereuri radioactive în deşert, a semnalat faptul că radioactivitatea naturală din această zonă este cea mai scăzută de pe întreg globul. Ni se pare ciudat ca o explozie atomică să fi avut un asemenea efect!

Atragem atenţia că fragmentul citat a fost scris la câteva sute de ani după evenimentele la care se referă, iar cronicile din epoca respectivă, ajunse până la noi, nu menţionează nici un fel de mişcări de trupe spre deşert. Deşi dispunem de unele surse foarte amănunţite!

Semnalăm şi altă inadvertenţă: în textul citat se menţiona că toate cetăţile de graniţă au fost puse în stare de alarmă. Amintim, pentru persoanele cu bagaj de cunoştinţe istorice redus, ca cel al autorului articolului pe care-l analizăm, că în epoca despre care discutăm nu exista o linie de apărare la marginea pustiului constând din cetăţi sau forturi, pentru simplul motiv că nici o armată nu era în stare să străbată pustiul! Primul fort la marginea deşertului a fost construit în timpul lui Kathar al V-lea, cu scopul de a percepe vamă de la caravanele ce reuşeau să traverseze pustietatea (a se vedea "Cronica lui Rajy" şi articolul profesorului Blashth, în Analele de Istorie nr. XXXI, a.c.).

Întreaga poveste e neverosimilă, pentru că statul, în vremurile acelea, nu era în stare să mobilizeze zeci de mii de soldaţi şi să asigure pensii familiilor.

Un studiu atent al fragmentului respectiv, chiar de către o persoană fără multe cunoştinţe istorice, va evidenţia faptul că textul are drept scop să atragă atenţia asupra sacrificiului suprem făcut de soldaţi, în schimbul pensiilor ce au fost garantate familiilor lor. Problema pensiilor ereditare a provocat lupte interne deosebit de crunte, iar apărătorii acestei poveri greu de suportat de finanţele statului au dorit să justifice, prin acte aprocrife, nişte drepturi nemeritate.

Doritorii pot găsi multe amănunte interesante în volumul "Preliminariile proclamării Imperiului".

Sigur, fragmentul despre care vorbim are oarecare farmec. Însă chiar aspectul excesiv de livresc al unui text strict istoric demonstrează intenţia autorului de a emoţiona, nu de a informa. Pe de altă parte, talentul autorului este redus, acesta nereuşind nici a fi explicit, nici misterios. Sursele sunt nesigure, iar apariţia unui supravieţuitor care povesteşte lucruri greu de crezut nu face decât să sublinieze caracterul de improvizaţie, lipsit de seriozitate, al povestirii.

În aceeaşi ordine de idei, sfătuim autorul articolului să studieze cele scrise de profesorul Kothra'nhy, privind un alt "document", la fel de interesant şi de convingător, păstrat, "din întâmplare", 600 de ani în nisipurile deşertu-

lui. Pergamentul respectiv tratează aceleaşi evenimente, dar aici se demonstrează că pregătirile deosebite, ce ar fi trebuit să secătuiască visteria Uzarului pentru o sută de ani, au fost inutile, sortite asigurării unei plimbări noaptea, prin pustiu...

După cum spuneam, textele amintite au oarecare farmec. Pentru cei al căror intelect n-a depăşit vârsta basmelor!

Sfătuim pe fanaticii pseudoştiinţelor să dea dovadă de mai mult spirit de discernământ şi, în orice caz, să evite problemele în care trebuie să se pronunţe adevăraţii specialişti.

Extras din articolul profesorului Marghiz, "Impostură şi istorie", apărut în revista "Ştiinţa la îndemâna tuturor", nr. 478, 1987, Konduraw.

Documentul nr. 4

...Originea mamadeilor rămâne o enigmă. Numele lor, care înseamnă "cei pierduţi în deşert", nu ne spune de unde vin. Se ştie doar că au năvălit, pe vremea regelui Utzume, dinspre marea Malgha. Aveau o armată bine organizată şi au cucerit Sarwathar-ul foarte uşor. Fuseseră trecuţi peste mare de popoarele de navigatori de pe coasta de vest, dornice să scape cât mai repede de ei. Cunoaştem acest lucru pentru că tratatul încheiat cu Liga Navigatorilor s-a păstrat la Khador. Limbajul mamadeilor cuprinde puţine cuvinte privind navigaţia, ceea ce sugerează că erau un popor continental.

Spre deosebire de alte popoare migratoare, mamadeii nu s-au dedat la măceluri, mulţumindu-se să-şi îmaprtă regatul în feude. Şi, întrucât năvălitorii nu aduseseră cu ei şi femei, au încercat să păstreze relaţii bune cu băştinaşii. Căsătoriile între rase i-au asimilat rapid. În urma lor au rămas un număr mic de cuvinte şi un cod de legi. Un lucru interesant, consemnat în unele mărturii de epocă: refuzau cu încăpăţânare să povestească de unde au venit, care-i locul lor de baştină.

După cum vom dovedi în continuare, din punct de vedere lingvistic, mamadeii erau înrudiţi cu locuitorii timpurii ai Uzarului...

...Nu putem încheia fără să amintim adevărata enigmă: în perioada năvălirii mamadeilor în Sarwathar, nu se semnalează nici o mişcare de populaţie în Uzar! Şi încă un lucru ciudat: pentru ca o armată uzară să ajungă la ţărmul mării Malgha, ar fi trebuit să străbată un deşert care este dificil de traversat chiar şi în zilele noastre.

Există totuşi o legendă uzariană despre o armată care a pierit în pustiu, luptând cu duşmani necunoscuţi. Lăsând la o parte faptul că majoritatea istoricilor consideră această legendă apocrifă, trebuie să amintim că acţiunea ei are loc în timpul lui Kalbek al IV-lea, adică cu 600 de ani înainte de năvălirea mamadeilor în Sarwathar!

Iată deci în ce constă enigma: deşi din punct de vedere lingvistic nu există nici o îndoială că mamadeii provin din Uzar, nu putem corela migraţia lor cu datele istorice.

Nu ne rămâne decât să formulăm următoarele ipoteze:

a) izvoarele istorice mint şi ascund, nu se ştie din ce motive, o masivă emigrare uzară;

b) putem accepta ideea că o armată de zeci de mii de oameni a rătăcit şase sute de ani prin deşert? Dacă istoricii au acceptat faptul că evreii conduşi de Moise au umblat vreo treizeci de ani prin peninsula Sinai, credem că a propune ceva asemănător în cazul mamadeilor ar fi ridicol. Cum s-au hrănit? Iar în armată erau doar bărbaţi. Credeţi că în vremurile acelea se trăia în jur de şase sute de ani?

c) considerăm că există erori în cronologiile celor două popoare. Evident, cunoaştem cu toţii relativitatea cronologiilor antice, deşi s-au făcut pe baza cercetărilor cu carbon radioactiv. O aliniere a celor două cronologii, care să elimine diferenţa de şase sute de ani, ar rezolva întreaga problemă.

De aceea, solicităm colegilor istorici o colaborare lipsită de prejudecăţi şi resentimente, pentru a analiza în paralel cronologiile din Sarwathar şi Uzar.

Extras din articolul profesorului John Arowsmith, publicat în "Acta linguistica", New York, 1991.

Afacere câinească

de Mack Reynolds

Mack Reynolds, un nume deja consacrat în literatura science-fiction anglo-saxonă, ne prezintă încă un punct de vedere referitor la rasa canină.

Când primii reprezentanţi ai Terrei aterizară pe Sirius 2, avizi de afaceri cu minereuri radioactive care abundă pe această planetă, ei aveau la bord, drept mascotă a expediţiei, unul dintre ultimele specimene canine care se mai puteau găsi pe Pământ.

Faptul că "Şmecherie" se număra printre ultimele exemplare de câini, nu se datora nici vreunei boli năpraznice şi nici problemelor legate de perpetuarea speciei canine ci, pur şi simplu, faptului că omul se cam săturase de acest companion al său, care-l însoţise veacuri la rând. *Marmosetul* venusian şi *trillia* marţiană erau de departe mult mai isteţi şi, se ştie, nici nu-ţi dădeau atâtea dureri de cap.

Căpitanul Hanford – comandantul echipajului format din trei oameni şi-un câine – adresă un salut protocolar delegaţilor siriusieni, fiind doar uşor surprins de aspectul lor. Cocoţată pe un fel de şa, purtată de un individ aproape identic la înfăţişare cu un airedale pământean, zăcea o fiinţă cu aspect de calmar. Le trebui ceva timp căpitanului şi celor din echipaj să-şi dea seama că dintre cei doi, creatura cu aspect de câine era depozitarul inteligenţei cuplului, în vreme ce calmarul reprezenta un mănunchi folositor de tentacule controlate telepatic.

Comunicarea telepatică poate crea confuzii, fiind aproape imposibil de ştiut, atunci când grupul este format din mai mulţi indivizi, care dintre specimene este cu "parlamentările".

După ce trecură de faza politeţurilor de bun-venit, liderul siriusian remarcă, într-o manieră amabilă:

— Mi-aş permite să observ că animalele noastre domestice sunt, întrucâtva, superioare celor de la voi. Opt tentacule par să fie mult mai eficiente decât două membre cu cinci degete, aşa cum au ale voastre.

Căpitanul Hanford clipi nedumerit.

— De fapt, continuă siriusianul, parcă scuzându-se, dacă nu vă supăraţi, animalele voastre mi se par oarecum dizgraţioase.

— Noi suntem obişnuiţi cu ele, răspunse Hanford şi înghiţi în sec.

Mai târziu, aflaţi deja în navă, căpitanul îşi privi indignat echipajul.

— Vă daţi seama, zise el, că tipii îşi închipuie că "Şmecherie" este comandantul acestei expediţii, iar noi animale domestice?

Aspirantul Jones observă pe un ton fericit:

— Cred că ai dreptate, Skipper, dar observi cât sunt de prietenoşi. Şi, pe deasupra, au făcut destul de uşor târgul cu uraniu. Guvernul va fi încântat şi...

— Vă daţi seama, totuşi, ce iese dacă tipii ăştia siriusieni află că "Şmecherie" nu-i decât un moft? insistă căpitanul. Că noi îl considerăm o formă de viaţă inferioară?

Locotenentul Grant fu primul căruia îi pică fisa.

— Păi, asta înseamnă că, începu el tărăgănând cuvintele, de fiecare dată când vom veni în contact cu ei, un câine va trebui să fie şi el prezent. Asta înseamnă că orice navă care vrea să plece de-acolo, cu o încărcătură de minereuri, va trebui să aibă câţiva câini la bord. Va trebui să ne purtăm ca şi cum câinii sunt rasa dominantă pe Pământ, iar noi doar simple animale de casă. De fiecare dată când vom *vorbi* cu siriusienii, va trebui s-o facem ca şi cum potaia *glăsuieşte*.

— Sfinte! izbucni Jones, dar nici nu sunt atâţia câini pe Pământ. Va trebui să începem să-i creştem din nou, cât de repede putem.

Căpitanul privi în jos, spre "Şmecherie", a cărui limbă roşie atârna de-un cot din botul întredeschis. Dinţii dezveliţi dădeau impresia că răspunde privirii cu un rânjet.

— Fir-ai tu să... se zborşi căpitanul.

Coada lui "Şmecherie" mătură podeaua stânga-dreapta-stânga-dreapta.

Traducerea:
Silviu Genescu

Spaţiu fracţional

de Monica Lixandru

Monica Lixandru debutează în Anticipaţia cu o scurtă lucrare extrem de concentrată, abordând o temă generoasă cu un talent deosebit, care ne îndreptăţeşte să aşteptăm şi alte texte.

"Nu trebuie mai ales să înţelegem - trebuie mai ales să fim."
Nichita Stănescu

Arylf se uita distrat la profesorul care-şi tot mişca indicatorul pe panoul în formă de spirală, încercând să fie cât mai convingător. Era plictisit. Abia aştepta să se sune. Privea absent mişcările frânte ce descriau arhicunoscuta traiectorie fractalică de maximizare a atenţiei. Era sătul până-n gât de prejudecăţile astea. Chiar dacă nu sunt doar prejudecăţi. Oricine îţi poate spune ceva, orice, gesticulează – a devenit deja ceva normal – după traiectoria de maximizare a atenţiei interlocutorului. Îi dispreţuieşte pe cei care nu au curajul să spună direct ce au de spus, fără trucuri psihologice, chiar şi instituţionalizate. O dată folosise şi el traiectoria, dar apelase la ea subconştient, era la un examen şi avea emoţii, nu-şi găsea cuvintele, când s-a surprins că începuse deja să traseze în aer linia aceea discontinuă. S-a corectat repede, sperând că profesorul nu observase şi, de atunci, şi-a impus o autocenzură severă. În fine...

Între timp, profesorul începuse să asculte. La panou era acum colega lui, Hstla. "...căci, deşi reprezintă ceva concret şi nu aplicaţii practice, spaţiile **n** dimensionale cu **n** întreg..."

Ce cald s-a făcut! Îşi imaginează oscilaţiile abrupte şi nervoase ale termometrului din camera lui. Îşi aminteşte ziua când devenise major: primul lucru a fost să-şi proiecteze un spaţiu care să-l reprezinte. După calcule nu foarte complicate, dar laborioase, şi-a compus o cameră structurată fractalic, cu dimensiunea crescând de la valoarea minimă 3-la baza, până la π-la limită. De fapt, nici măcar ultimul fractal – cel din vârf – nu e π-dimensional, ci doar o aproximaţie a lui π cu 3 zecimale exacte. În acest fel, îşi putea extinde camera prin adăugarea, în timp, de fractali ale căror dimensiuni se vor apropia mai mult de π. După ce va termina şcoala, îşi va putea adăuga un fractal, ce va avea ca dimensiune un π cu 4 zecimale exacte.

"Kryptl Arylf!" Răspunse mecanic: "Da", în timp ce realiza că, între timp, Hstla revenise în bancă şi era rândul lui să fie ascultat. Profesorul renunţase la indicator şi îi dădea datele problemei: "...considerând în loc de capacitatea fractalului, să spunem... suprafaţa unui corp continuu bidimensional, să se scrie ecuaţia dreptei Haussdorf şi să se traseze grafic."

Scrise pe panoul fractalic ecuaţia Haussdorf, un logaritm pentru **n=2**, şi o desenă, "...unde 1 este dimensiunea continuu liniară a corpului." Şi concluzionă: "...deci, suprafaţa ar fi proporţională cu pătratul lui 1, de unde şi numele de pătrat", după care, cu încuviinţarea profesorului, se duse la loc în bancă. Între timp, acesta dictă tema: "...culeze volumul unui corp continuu tridimensional, unde volumul este proprietatea specifică pentru **n=3**. Doi: să se calculeze dimensiunea fractalică a unui nor de joasă altitudine, în condiţii normale, şi să se reprezinte grafic, din punct de vedere dimensional, evoluţia acestuia în timpul unei furtuni de cinci grade."

Arylf se uită obosit la profilul fractalic al unui nor anemic, în timp ce în clasă răsună semnalul strident, dar atât de îndrăgit, al sfârşitului de curs. Şi, în acel moment, se gândi ce ciudată ar fi o lume cu spaţiul continuu... Ce monotonie ar fi melodiile: mereu acelaşi sunet... Şi linişte.

Viol

de Alexandru Vărzaru

Încă o lucrare a tânărului Alexandru Vărzaru, un autor care promite mult science-fictionului românesc; o incursiune într-o lume vicioasă, o povestire cu un sfârşit neaşteptat

Tocurile pantofilor ei se auzeau în liniştea serii, ca gloanţele unei carabine cu repetiţie. Mergea repede, cu gesturi nervoase şi bruşte, ca şi cum ar fi fost în întârziere. Se grăbea la o întâlnire cu cineva şi toate gândurile îi erau duse către amintiri plăcute sau închipuiri romantice. Şi, poate, tocmai de aceea nu-şi dădu seama când intră pe strada întunecată. Ca sub puterea unui blestem, un nor cu formă de balaur înghiţi, în acea clipă, luna şi seara se prefăcu în noapte. Peste oraşul pustiu se aşternu tăcerea.

Femeia mergea, furată de ţăcănitul propriilor ei tocuri, când, mâini puternice o apucară de braţe şi de picioare, şi-o palmă grea îi acoperi gura. Atacul neaşteptat îi blocă reacţiile şi Ei profitară de acest lucru. Aveau pregătită o dubă, în care o aruncară, după care închiseră uşile. Înăuntru se întâmplă totul.

În maşină ardea un bec şi, la lumina lui, se putea observa că sunt vreo şase. Erau solizi, îmbrăcaţi cu toţii în nişte salopete etanşeizate, iar feţele le erau acoperite cu măşti de gaze, ceea ce-i făcea să semene îngrozitor de mult cu nişte marţieni din filmele de groază. Patru dintre ei o ţineau cu dificultate de mâini şi de picioare pe Femeie, care se dovedi a avea o energie şi putere ieşite din comun. Un altul o legă repede la gură cu un căluş. Apoi începură.

Întâi reuşiră să spargă cele trei dispozitive din poşetă, care urlau în draci şi care se declanşaseră la o comandă mentală. Afară nu se auzea nimic, maşina beneficiind de o perfectă izolare fonică. Trecuseră trei minute.

După ce chestiile tăcură, Ei deschiseră cu grabă nebună câteva geamuri, pentru a lăsa să iasă gazul coroziv emis de tocuri, la care costumele lor ar fi rezistat doar cinci minute.

Prima problemă adevărată se dovedi a fi fusta mini cu care era îmbrăcată femeia. Era făcută să alunece în sus sau în jos doar cu cifru. Avură nevoie de un fierăstrău electric ca să taie în două materialul super dur. Apoi, ciorapii. Erau încărcaţi cu curent electric la 800 V, emis de un generator autonom miniaturizat, aflat într-o jartieră. Cu partea de sus fu la fel de greu. Bluza era dintr-o ţesătură metalică imposibil de rupt. Ţesătura era prinsă de sutien printr-un câmp magnetic de neanulat. Câmpul era emis de un motoraş aflat în catarama de la curea. Catarama funcţiona şi ea tot cu cifru. După ce izbutiră să sfărâme catarama cu o menghină electronică, totul părea uşor.

Mai folosiră o dată fierăstrăul electric pentru sutien şi pentru bikini (mai mult la bikini), aruncându-le fericiţi peste grămada de haine învinse. Deşi sfâşiate, acestea încă mai mişcau, cu viaţa abia pâlpâind în ele.

Şi urmă ultima inspecţie. Dintr-o măsea îi extraseră, înainte ca ea să apuce s-o folosească, o capsulă de dioxină; din diferite alte părţi ale corpului se adună o grămăjoară de ace, seringi, lame, ba chiar şi o grenadă defensivă.

Ultima descoperire fu un ciudat dispozitiv, cu formă circulară, micuţ, lipit de ceafă, mascat de părul bogat. Nu semăna cu nimic din ceea ce mai întâlniseră, aşa că făcură rapid o tragere la sorţi şi Unul dintre ei îşi mai puse un costum etanş şi o mască de gaze, îşi făcu cruce şi se apropie de Femeie.

Ea se zbătea sălbatic, nefiresc de sălbatic, doar îi spuseseră la început: "Stai, fă, că nu te omorîm!", dar nu voia cu nici un chip să înţeleagă şi se smucea încoace şi-ncolo; cei patru care o ţineau erau frânţi de oboseală, iar

aducându-i astfel pe punctul de a ceda. "Grăbeşte-te!", ţipau ei disperaţi, simţind cum puterile îi lasă. În plus, Femeia îşi mâncase căluşul şi-l înghiţise, ţipând acum mai tare decât soneriile pe care i le găsiseră în poşetă. Cel Ales se gândi că venise sfârşitul şi, cu asta în minte, se repezi la Femeie, îi puse mâna pe ceafă şi, cu ultimele resturi de forţă fizică şi psihică, apucă Chestia Aceea şi o smulse...

...şi, în tăcerea care se lăsă deodată, Ea începu să se desumfle rapid, cu toată deşertăciunea ei de Femeie Gonflabilă. Pe măsură ce aerul ieşea din ea, se transforma într-o cârpă fleşcăită, o bucată de cauciuc moale pe podea, un biet deşeu de plastic, fără nici un pic de viaţă.

...iar Cel ce fusese Ales zise: "Hai s-o umflăm!" şi atunci unul dintre ceilalţi îi dădu un pumn în plină faţă. Deschiseră uşa din spate, îl înşfăcară cu toţii şi-i făcură vânt jos. Imediat după aceea, o aruncară şi pe Ea, lăsând astfel să iasă şi aerul îmbâcsit şi rânced de Femeie Gonflabilă, care umpluse interiorul.

transpiraţia curgea pe ei ca după o partidă de fotbal. Cât erau ei de bărbaţi, pur şi simplu, Femeia asta îi depăşea ca putere pe toţi, deşi vedeau bine că n-are cine ştie ce muşchi. "Hai, mă, să terminăm treaba!", ţipară cei patru la Cel hotărît de Sorţi, şi el se apropie decis de Femeie.

Ea se potoli o clipă, iar Ei crezură că a abandonat lupta, dar se înşelară. Femeia se mişcă brusc, îşi eliberă un picior şi-l lovi pe Cel Ales unde îl durea mai tare, iar El se prăvăli învins. Un altul sări şi prinse piciorul vinovat şi toţi trebuiră să aştepte până ce Cel Lovit îşi reveni, dar acum Lui îi era teamă şi nu mai îndrăzni să se apropie. Situaţia era, într-adevăr, mult mai gravă acum, căci Femeia se mişca atât de puternic, încât îşi izbea cele patru ancore-bărbaţi de pereţii dubei,

Norii se întinseseră acum peste tot cerul, dar, paradoxal, luna rămăsese liberă, într-o spărtură minusculă prin care se zăreau stelele.

Jos, o dubă neagră gonea prin noapte, purtând cu ea jumătate de duzină de bărbaţi obosiţi, scârbiţi şi amărâţi.

Sub luna plină, Cel ce fusese Ales, rămas singur cu Ea, începu s-o umfle.

CASETA DE VALORI

de Greg Egan

Lupta ființei umane pentru supraviețuire capătă uneori dimensiuni deosebite, dezvoltând soluții dintre cele mai uimitoare; textul încântător al lui Greg Egan ne-o dovedește din plin

Visez un vis simplu. Visez că am un nume. Un singur nume, neschimbător, al meu până la moarte. Nu știu care este numele meu, dar asta n-are importanță. Să știu că-l am e de-ajuns.

Mă trezesc chiar înainte să sune ceasul deșteptător (de obicei așa fac), astfel că pot să întind mâna și să-l opresc în momentul când începe să țiuie. Femeia de lângă mine nu se mișcă; sper că soneria nu-i era destinată și ei. E frig de-ngheți și întuneric beznă, cu excepția cifrelor roșii ale ceasului de pe noptieră, a căror imagine se limpezește încet-încet. *Patru* fără zece! Gem în surdină. Oare ce sunt? Lucrător de salubritate? Lăptar? Corpul acesta e plin de durere și de oboseală, însă asta nu-mi spune nimic; în ultima vreme toate au fost pline de durere și de oboseală, indiferent care le erau profesia, venitul, stilul de viață. Ieri am fost negustor de diamante. Nu chiar milionar, dar pe-aproape. Alaltăieri am fost zidar și în ziua dinainte am vândut lenjerie bărbătească. Când am coborît dintr-un pat cald am avut cam aceeași senzație, de fiecare dată.

Mă trezesc că mâna mi se îndreaptă, instinctiv, spre întrerupătorul veiozei de lângă mine. Când o aprind, femeia se mișcă și murmură "Johnny?", însă ochii îi rămân închiși. Fac primele eforturi conștiente să accesez amintirile acestei gazde; uneori pot detecta un nume folosit frecvent. Linda? S-ar putea. *Linda*. Îl rostesc în șoaptă, uitându-mă la valul de păr castaniu, moale, care aproape că-i ascunde fața adormită.

Situația, dacă nu persoana, este liniștitor de familiară. *Bărbatul își privește cu dragoste soția adormită.* Îi șoptesc "Te iubesc" și cred asta; iubesc nu această femeie anume (cu un trecut pe care abia dacă-l voi întrezări și un viitor pe care n-am cum să-l împărtășesc), ci femeia compozită din care, astăzi, ea face parte – însoțitoarea mea pâlpâindă, nestatornică, iubita mea constituită dintr-un milion de cuvinte și gesturi aparent întâmplătoare, ținută laolaltă numai de faptul că eu o privesc, cunoscută în deplinătatea ei de nimeni altul în afară de mine.

În tinerețea mea romantică obișnuiam să fac speculații: Cu siguranță că nu sunt singurul de felul meu. N-ar putea oare să existe altcineva asemeni mie, dar care se trezește în fiecare dimineață în trupul unei femei? Oare n-ar putea acei factori misterioși care determină selecția gazdei *mele* să acționeze în paralel asupra *ei*, atrăgându-ne laolaltă, ținându-ne împreună zi după zi, transportându-ne unul lângă celălalt, de la cuplu gazdă la cuplu gazdă?

Nu numai că este improbabil, pur și simplu nu este adevărat. Ultima dată (acum aproape doisprezece ani) când am clacat și-am început să expun în gura mare incredibilul adevăr, soția gazdei mele *nu* a izbucnit în strigăte de ușurare și recunoaștere și nici nu mi-a făcut propria ei confesie identică. (N-a

făcut mai nimic, de fapt. Mă aşteptam ca ea să-mi găsească peroraţiile înspăimântătoare şi traumatice. Mă aşteptam să tragă imediat concluzia că eram un nebun periculos. În schimb, ea m-a ascultat puţin, aparent a găsit ceea ce-i spuneam fie plictisitor, fie de neînţeles şi, ca urmare, în mod foarte înţelept, m-a lăsat singur tot restul zilei.)

Nu numai că este neadevărat, pur şi simplu, nu contează. Da, iubita mea are o mie de feţe şi, da, un suflet priveşte prin fiecare pereche de ochi, dar eu tot pot să găsesc (sau să imaginez) tot atâtea tipare unificatoare în amintirile mele despre ea, câte pot găsi (sau imagina) oricare alt bărbat sau femeie în propriile lor percepţii ale partenerului lor de viaţă cel mai credincios.

Bărbatul îşi priveşte cu dragoste soţia adormită.

Mă ridic de sub pături şi stau locului o clipă, tremurând, privind împrejur în cameră, dornic să încep să mă mişc pentru a mă încălzi, dar incapabil să decid ce să fac mai întâi. Apoi observ un portofel pe o servantă.

Sunt John Francis O'Leary, conform permisului de conducere. Data naşterii: 15 noiembrie 1951 – ceea ce mă face cu o săptămână mai bătrân decât atunci când m-am dus la culcare. Deşi uneori încă mai visez cu ochii deschişi să mă trezesc cu douăzeci de ani mai tânăr, aceasta pare să fie la fel de improbabil pentru mine ca şi pentru oricine altcineva; în treizeci şi nouă de ani, din câte ştiu, încă n-am avut o gazdă care să nu se fi născut în noiembrie sau decembrie 1951. Nici n-am avut vreodată vreo gazdă care să se fi născut sau care să locuiască, în acest moment, în afara oraşului acesta.

Nu ştiu *cum* mă mişc de la o gazdă la următoarea, însă, din moment ce de la oricare proces te-ai putea aştepta să aibă o rază efectivă finită, limitarea mea geografică nu e surprinzătoare. La est e deşert, la vest - ocean şi, către nord şi sud sunt lungi întinderi de ţărm pustiu; distanţele de la un oraş la altul sunt prea mari ca să le traversez. De fapt, niciodată nu par cel puţin să mă *apropii* de marginile oraşului şi, dacă mă gândesc bine, asta nu-i surprinzător: dacă spre vest sunt o sută de gazde potenţiale, iar la est sunt cinci, atunci un salt la o gazdă aleasă la întâmplare *nu* este un salt într-o direcţie întâmplătoare. Centrul populat mă atrage cu un fel de gravitaţie statistică.

Cât priveşte restricţiile asupra vârstei şi locului de naştere ale gazdei, niciodată n-am avut o teorie suficient de plauzibilă ca s-o cred mai mult de o zi sau două. Era uşor când aveam doisprezece sau treisprezece ani şi puteam să pretind că sunt un fel de prinţ extraterestru, întemniţat în trupurile pământenilor de către un rival ticălos care-mi luase moştenirea cosmică; cu siguranţă că personajele negative puseseră ceva în apa oraşului, la sfârşitul anului 1951, care fusese băută de viitoarele mame, pregătindu-i astfel pe copiii lor nenăscuţi să-mi fie temniceri neştiutori. În ultima vreme accept probabilitatea ca, pur şi simplu, să nu cunosc niciodată răspunsul.

De un lucru sunt sigur, totuşi: ambele restricţii au fost esenţiale pentru acea aproximaţie de sănătate mintală pe care o am acum. Dacă aş fi "crescut" în trupuri de vârste complet aleatoare sau în gazde răspândite în întreaga lume, cu o limbă şi cultură diferite, la care să mă adaptez în fiecare zi, mă îndoiesc că măcar aş *exista* - nici o personalitate nu s-ar putea ivi dintr-o asemenea cacofonie de experienţe. (Şi, iarăşi, o persoană obişnuită ar putea crede acelaşi lucru despre propriile mele origini relativ stabile.)

Nu-mi amintesc să mai fi fost John O'Leary, ceea ce este neobişnuit. Acest oraş conţine numai şase mii de bărbaţi în vârstă de treizeci şi nouă de ani şi, dintre aceştia, aproximativ o mie trebuie să se fi născut în noiembrie sau decembrie. Din moment ce treizeci şi nouă de ani înseamnă mai mult de paisprezece mii de zile, de acum şansele sunt mult împotriva unei prime vizite, şi am vizitat cele mai multe gazde de câteva ori din câte-mi amintesc.

În propriul meu mod neexperimentat, am explorat puţin statisticile. Orice gazdă

potenţială dată ar trebui să aibă, în medie, o mie de zile, sau trei ani, între vizitele mele. Totuşi, timpul mediu pe care ar trebui să mă aştept să-l petrec fără să vizitez *eu* din nou vreuna din gazde este de numai patruzeci de zile (până acum media este, de fapt, mai scăzută, douăzeci şi şapte de zile, poate pentru că unele dintre gazde sunt mai susceptibile decât altele). Când am ajuns prima oară la rezultatul ăsta mi s-a părut paradoxal, însă numai pentru că mediile nu spun toată povestea; o fracţiune din totalul vizitelor repetate se petrec la intervale de săptămâni mai curând decât de ani şi bineînţeles că tocmai acestea anormal de frecvente sunt cele care determină rata pentru mine.

Într-o casetă de valori (cu o încuietoare cu cifru numeric) din centrul oraşului, am înregistrări acoperind ultimii douăzeci şi doi de ani. Nume, adrese, date de naştere şi datele fiecărei vizite, începând din 1968, pentru mai mult de opt sute de gazde. Într-o zi, curând, când voi avea o gazdă care să-şi poată irosi timpul, zău că trebuie să închiriez un computer cu un spaţiu într-o bancă de date şi să transfer toate rahaturile alea pe disc; asta ar face testele statistice de o mie de ori mai uşoare. Nu aştept revelaţii uluitoare; dacă aş găsi un fel de program sau de tipar în date, ei şi ce? Oare asta mi-ar spune ceva? Oare asta ar *schimba* ceva? Totuşi, mi se pare un lucru bun de făcut.

Parţial ascunsă sub o grămadă de monezi, lângă portofel este - *o, ce bucurie*! - o insignă - legitimaţie, cu tot cu fotografie. John O'Leary este infirmier la Institutul Psihiatric Pearlman. Fotografia arată o parte dintr-o uniformă albastru-deschis şi, când îi deschid şifonierul - iat-o! Cred, totuşi, că acestui corp i-ar prinde bine un duş, aşa încât amân îmbrăcatul.

Casa este mică şi mobilată simplu, dar foarte curată şi bine întreţinută. Trec pe lângă o cameră care, probabil, este dormitorul unui copil, însă uşa este închisă şi o las aşa, nedorind să risc să trezesc pe cineva. În camera de zi, caut Institutul Pearlman în cartea de telefon şi apoi îl localizeze într-un ghid al străzilor. Mi-am memorat deja propria adresă din permisul de conducere, iar institutul nu-i departe; stabilesc o rută, care n-ar trebui să-mi ia mai mult de douăzeci de minute, la această oră a dimineţii. Încă nu ştiu când îmi începe schimbul; cu siguranţă, nu înainte de cinci.

Stând în baie, bărbierindu-mă, mă uit o clipă la noii mei ochi căprui şi nu pot să nu observ că John O'Leary n-arată rău deloc. Acesta e un gând care nu duce nicăieri. De mult timp, slavă Domnului, am reuşit să-mi accept înfăţişarea fluctuantă cu relativă linişte, deşi nu întotdeauna a fost aşa. Am avut câteva perioade nevrotice, în adolescenţă şi pe la douăzeci de ani, când dispoziţia îmi varia violent de la extaz la depresie, depinzând de felul cum îmi plăcea corpul meu cel mai recent. Adesea, timp de săptămâni întregi după plecarea de la o gazdă deosebit de arătoasă (plecare pe care, fireşte că o întârziam cât mai mult cu putinţă, rămânând treaz noapte de noapte), îmi imaginam obsesiv cum ar fi fost să mă întorc, preferabil pentru a rămâne de tot. Un adolescent obişnuit, urât, cel puţin *ştie* că n-are altă alegere decât să accepte corpul în care s-a născut. Eu n-aveam o astfel de consolare.

Acum sunt mai dispus să-mi fac griji în privinţa sănătăţii mele, însă asta e la fel de inutil ca şi neliniştea legată de înfăţişare. N-are absolut nici un rost să fac exerciţii fizice sau să ţin regim, dat fiind că orice asemenea gest este, efectiv, diluat de o mie de ori. Greutatea "mea", forma "mea" fizică, consumul "meu" de alcool şi de tutun nu pot fi modificate din propria iniţiativă personală - acestea sunt statistici despre sănătatea publică, în cazul cărora e nevoie de campanii publicitare vaste şi costisitoare, pentru a le clinti, fie numai puţin.

După ce fac duş, îmi pieptăn părul, imitând fotografia din legitimaţie, sperând că nu e prea veche.

Linda deschide ochii şi se întinde pe când intru, gol, înapoi în dormitor şi vederea ei mă aduce imediat în erecţie. N-am mai făcut sex

de luni întregi; în ultima vreme, aproape fiecare gazdă pare să fi reuşit să facă amor până la epuizare în noaptea *dinainte* să sosesc şi, ca urmare, să-şi fi pierdut interesul de-a lungul următoarelor două săptămâni. Aparent, norocul mi s-a schimbat. Linda se întinde şi mă ia în braţe.

— Am să întârzii la lucru, protestez eu.

Se întoarce şi se uită la ceas.

— Prostii. Nu începi până la şase. Dacă serveşti micul dejun aici, în loc să ocoleşti pe la localul ăla îmbâcsit pentru camionagii, nu va trebui să pleci timp de *o oră*.

Unghiile ei sunt ascuţite şi-mi dau o senzaţie plăcută. O las să mă tragă înspre pat, apoi mă aplec deasupra ei şi şoptesc:

— Ştii, asta-i *exact* ce vroiam să aud.

Cea mai timpurie amintire a mea este despre mama, întinzând spre mine, cu adoraţie, un copilaş care orăcăia, iar ea îmi spunea: "Uite, Chris! Acesta e frăţiorul tău. Acesta este Paul! Nu-i aşa că e frumos?" Nu puteam înţelege ce era cu toată agitaţia aceea. Fraţii mai mici erau precum animalele de casă ori jucăriile; numărul lor, vârsta, sexul, numele, toate fluctuau la fel de anapoda ca şi mobila sau tapetul.

Părinţii erau, în mod limpede, superiori; îşi schimbau înfăţişarea şi comportamentul, însă cel puţin numele lor rămâneau aceleaşi. Am presupus, în mod firesc, că atunci când voi creşte, numele meu are să devină "Tati", o sugestie care era, de obicei, întâmpinată cu râsete şi încuviinţări amuzate. Presupun că m-am gândit la părinţii mei ca fiind, în esenţă, asemeni mie; transformările lor erau mai extreme decât ale mele, însă, în privinţa lor, toate celelalte erau mai mari, aşa încât presupunerea era perfect întemeiată. Că într-un fel erau *aceiaşi* de la o zi la alta, nu m-am îndoit niciodată; mama mea şi tatăl meu erau, prin definiţie, cei doi adulţi care făceau anumite lucruri: mă dojeneau, mă îmbrăţişau, mă înveleau în pat, mă puneau să mănânc legume dezgustătoare, şi aşa mai departe. Erau înalţi de o milă, nu puteai să nu-i observi. Ocazional, unul sau celălalt lipsea, dar niciodată pentru mai mult de o zi.

Trecutul şi viitorul nu erau probleme; pur şi simplu, am crescut cu nişte noţiuni cam vagi despre ceea ce erau de fapt. "Ieri" şi "mâine" erau precum "a fost odată" - niciodată nu eram dezamăgit de promisiuni încălcate privind trataţii viitoare, ori nedumerit de descrieri ale unor pretinse evenimente trecute, deoarece consideram toate discuţiile de acest fel drept ficţiuni intenţionate. Eram acuzat adesea că spun "minciuni" şi am presupus că aceasta era doar o etichetă aplicată poveştilor insuficient de interesante. Amintirile despre evenimente mai vechi de o zi erau, în mod limpede, "minciuni" lipsite de valoare, aşa încât făceam tot posibilul să le uit.

Sunt sigur că eram fericit. Lumea era un caleidoscop. Aveam câte o casă nouă de explorat în fiecare zi, jucării diferite, prieteni de joacă diferiţi, feluri de mâncare diferite. Uneori culoarea pielii mi se schimba (şi mă încânta să văd că părinţii mei, fraţii şi surorile aproape întotdeauna alegeau să-şi transforme pielea la fel ca mine). Din când în când mă trezeam fată, dar la un moment dat (cam pe la vârsta de patru ani, cred) asta a început să mă tulbure şi, curând după aceea, pur şi simplu a încetat să se mai întâmple.

N-aveam nici o bănuială că mă mişcam din casă în casă, din corp în corp. Mă schimbam, casa mi se schimba, celelalte case şi străzile şi magazinele şi parcurile dimprejurul meu se schimbau. Călătoream, din când în când, în centrul oraşului cu părinţii mei, dar nu mă gândeam la acesta ca la un loc fix (din moment ce ajungeam acolo pe alt traseu de fiecare dată), ci ca la o caracteristică fixă a lumii, precum soarele sau cerul.

Şcoala a fost începutul unei lungi perioade de confuzie şi suferinţă. Deşi clădirea şcolii, clasa, profesorul şi ceilalţi copii se schimbau, ca toate celelalte elemente din mediul meu înconjurător, repertoriul, în mod limpede, nu era atât de întins precum acela al casei şi familiei mele. Mersul la aceeaşi şcoală, însă

de-a lungul unor străzi diferite, şi cu un nume şi o faţă diferite, m-a enervat, iar înţelegerea treptată că unii colegi de clasă îmi copiau numele şi feţele anterioare - şi, încă mai rău, că mie mi se dădeau cu de-a sila unele pe care *ei* le folosiseră - mă înfuria.

În ultima vreme, dat fiind că am trăit atâta timp cu viziunea general acceptată asupra lumii, uneori mi se pare greu să înţeleg cum s-a făcut că primul meu an la şcoală n-a fost suficient ca să limpezească absolut totul - până când îmi amintesc că imaginile fugare pe care le luam din fiecare clasă erau despărţite, în general, de săptămâni întregi, şi că goneam încolo şi încoace, la întâmplare, între mai mult de o sută de şcoli. N-am avut nici un jurnal, nici o înregistrare, nici un catalog în minte, nici un mijloc de a mă *gândi* măcar la ceea ce mi se întâmpla - nimeni nu mă pregătise în metoda ştiinţifică. Chiar şi Einstein a avut mult mai mult de şase ani când a descoperit versiunea *lui* a teoriei relativităţii.

Mi-am ascuns neliniştea faţă de părinţi, însă mă îngreţoşa să-mi tratez amintirile drept minciuni; am încercat să le discut cu alţi copii, ceea ce mi-a adus ridicolul şi ostilitatea. După o perioadă de bătăi şi accese de furie, am devenit introvertit. Părinţii mei spuneau lucruri gen: "Eşti tăcut astăzi!" zi de zi, dovedindu-mi exact cât de proşti erau.

E un miracol că am învăţat ceva. Chiar şi acum, nu sunt sigur cât de mult din capacitatea mea de a citi îmi aparţine, şi cât de mult vine de la gazdele mele. Sunt sigur că vocabularul călătoreşte o dată cu mine, însă chestiile de nivel inferior, precum citirea paginii dintr-o ochire, recunoaşterea efectivă a literelor şi cuvintelor, mi se par destul de diferite de la o zi la alta. (Cu şofatul e la fel; aproape toate gazdele mele au permise de conducere, însă eu, personal, n-am luat niciodată nici măcar o singură lecţie. Ştiu regulile de circulaţie, ştiu vitezele şi pedalele, dar n-am încercat niciodată să plec la drum într-un corp care n-a mai făcut chestia asta - ar fi un experiment frumos, însă acele corpuri au tendinţa să nu posede maşini.)

Am învăţat să citesc. Am învăţat repede să citesc repede - dacă nu terminam o carte în ziua când o începusem, ştiam că n-aveam să mai pot pune mâna pe acel volum timp de săptămâni sau poate luni. Am citit sute de poveşti de aventuri, pline cu eroi şi eroine, cu prieteni, fraţi şi surori, chiar şi animale de casă, care stăteau cu ei zi de zi. Fiecare carte mă mai rănea puţin, dar nu mă puteam opri din citit, nu puteam renunţa la speranţa că următoarea carte pe care o deschideam avea să înceapă cu cuvintele: "Într-o dimineaţă însorită, un băieţel s-a trezit şi s-a întrebat cum îl cheamă."

Într-o zi l-am văzut pe tatăl meu consultând un ghid al străzilor şi, în ciuda timidităţii mele, l-am întrebat ce era acela. Văzusem globuri geografice şi hărţi ale ţării, la şcoală, însă niciodată nimic de acest fel. Tata a indicat casa noastră, şcoala mea şi locul său de muncă, atât pe hărţile amănunţite cu străzi, cât şi pe harta-cheie a întregului oraş, aflată în interiorul copertei.

Pe atunci, un singur tip de ghid al străzilor deţinea, practic, monopolul. Fiecare familie avea un exemplar şi, în fiecare zi, săptămâni de-a rândul, i-am bătut la cap pe tata sau pe mama să-mi arate lucruri pe harta-cheie. Am reuşit cu succes să memorez o mare parte din ea (o dată am încercat să fac semne cu creionul, gândindu-mă că ar putea moşteni cumva permanenţa magică a ghidului însuşi, dar semnele s-au dovedit a fi la fel de trecătoare ca toate scrierile şi desenele pe care le-am făcut la şcoală). Ştiam că dădusem de ceva temeinic, însă conceptul propriei mele mişcări, din loc în loc, într-un oraş neschimbător, tot n-a reuşit să se cristalizeze.

Nu mult după aceea, când numele meu era Danny Foster (un angajat care proiectează filme, având o soţie minunată numită Kate, cu care mi-am pierdut virginitatea, deşi probabil nu şi pe-a lui Danny), m-am dus la cea de-a opta aniversare a unui prieten. Nu înţelegeam deloc zilele de naştere; în unii ani n-aveam niciuna, în alţii aveam două sau trei. Sărbătoritul, Charlie McBride, nu-mi era deloc prie-

ten în ceea ce mă privea, însă părinţii mei mi-au cumpărat un cadou pe care să i-l duc, o mitralieră-jucărie din plastic, şi m-au dus cu maşina la casa lui; n-am avut nici un cuvânt de spus în toate astea. Când am ajuns acasă, l-am bătut la cap pe tata să-mi arate, pe o hartă a străzilor, locul exact unde fusesem şi ruta pe care o urmase maşina.

După o săptămână, m-am trezit cu faţa lui Charlie McBride, plus o casă, părinţi, frate mai mic, soră mai mare şi jucării, toate identice cu acelea pe care le văzusem la petrecerea lui. Am refuzat să mănânc micul dejun până când nu mi-a arătat mama casa noastră pe o hartă a străzilor, dar ştiam deja unde avea să pună degetul.

M-am prefăcut că plec la şcoală. Fratele meu era prea mic pentru şcoală, iar sora mea prea mare ca să vrea să fie văzută cu mine; în mod normal, în astfel de circumstanţe, urmam fluxul limpede al celorlalţi copii, de-a lungul străzilor, însă atunci l-am ignorat.

Încă îmi mai aminteam puncte de reper din drumul spre petrecere. M-am rătăcit de câteva ori, însă dădeam mereu peste străzi pe care le mai văzusem; zeci de frânturi ale lumii mele începeau să se închege. Era atât amuzant, cât şi înspăimântător; credeam că descopăr o vastă conspiraţie, credeam că toţi ascunseseră, cu bună ştiinţă, secretele existenţei şi că, în sfârşit, eram pe cale să mă dovedesc mai deştept decât toţi.

Când am ajuns la casa lui Danny, totuşi, nu m-am simţit triumfător, pur şi simplu m-am simţit singur şi amăgit şi încurcat. Cu sau fără revelaţie, eram încă un copil. M-am aşezat pe treptele din faţă şi-am plâns. Doamna Foster a ieşit, neliniştită, spunându-mi Charlie, întrebându-mă unde era mama, cum ajunsesem acolo, de ce nu eram la şcoală. I-am strigat insulte acestei *mincinoase* împuţite, care se prefăcuse, ca toate celelalte, că e mama mea. S-au dat telefoane, iar eu, ţipând, am fost dus acasă cu maşina, pentru a-mi petrece ziua în dormitor, refuzând să mănânc, refuzând să vorbesc, refuzând să-mi explic purtarea de neiertat.

În seara aceea, mi-am auzit "părinţii" discutând despre mine, aranjând ceea ce acum cred că a fost o vizită la un psihiatru de copii.

N-am ajuns niciodată la consultaţia aceea.

De-a lungul ultimilor unsprezece ani mi-am petrecut zilele la locul de muncă al gazdei. Cu siguranţă, nu de dragul gazdei; am mult mai multe şanse să-i determin concedierea pentru că i-am încurcat lucrurile la serviciu decât pentru că-i cauzez absenţe de o zi la fiecare trei ani. Este, ei bine, este ceea ce fac, ceea ce sunt în ultima vreme. Fiecare trebuie să se definească cumva; profesia mea este să joc rolul altor persoane. Plata şi condiţiile variază, însă nu se poate nega vocaţia.

Am încercat să-mi construiesc o viaţă independentă, dar niciodată n-am putut s-o fac să meargă. Când eram cu mult mai tânăr şi necăsătorit, în cele mai multe cazuri, îmi fixam subiecte de studiu. Atunci am închiriat prima dată caseta de valori, ca să-mi păstrez însemnările în ea. Am studiat matematică, chimie şi fizică în biblioteca centrală a oraşului, însă când un subiect oarecare începea să devină dificil, îmi venea greu să găsesc voinţa de a merge mai departe. Ce rost avea? Ştiam că n-aş putea fi niciodată savant de profesie. Cât priveşte descoperirea naturii condiţiei mele, era clar că răspunsul nu zăcea în vreo carte de neurobiologie din bibliotecă. În sălile de lectură liniştite, răcoroase, neavând nimic de ascultat în afara bâzâitului adormitor al instalaţiei de aer condiţionat, mă pierdeam în visuri cu ochii deschişi, imediat ce cuvintele sau ecuaţiile din faţa mea încetau să mai aibă un sens uşor de înţeles.

Am făcut odată un curs de fizică prin corespondenţă, la nivel de liceu; am închiriat o căsuţă poştală, şi ţineam cheia de la ea în caseta de valori. Am absolvit cursul, şi-am obţinut rezultate destul de bune, dar nu aveam cui spune despre realizarea mea.

După o vreme, am legat prietenie, prin corespondenţă, cu o elveţiancă. Era studentă

la muzică, violonistă şi i-am spus că studiez fizica la universitatea locală. Mi-a trimis o fotografie şi, în cele din urmă, am făcut acelaşi lucru, după ce am aşteptat una din gazdele cele mai arătoase. Am schimbat scrisori cu regularitate, săptămânal, timp de mai mult de-un an. Într-o zi mi-a scris, zicând că vine în vizită, cerea detalii despre cum am putea să ne întâlnim. Nu cred că m-am simţit niciodată atât de singur ca atunci. Dacă nu i-aş fi trimis acea fotografie, aş fi putut măcar s-o văd timp de o zi. Aş fi putut petrece o întreagă după-amiază vorbind, faţă în faţă, cu singurul meu prieten adevărat, singura persoană din lume care, de fapt, cunoştea nu pe una dintre gazdele mele, ci *pe mine*. Am încetat imediat să-i mai scriu şi-am renunţat să mai închiriez căsuţa poştală.

Din când în când m-am gândit la sinucidere, dar faptul că ar fi, cu siguranţă, o crimă şi că, poate, n-are să schimbe nimic decât să mă trimită la altă gazdă, mă face să mă răzgândesc.

De când am lăsat în urmă toată agitaţia şi amărăciunea copilăriei, am încercat, în general, să fiu corect cu gazdele mele. În unele zile mi-am pierdut controlul şi-am făcut lucruri care, probabil, le-au stânjenit sau le-au creat inconveniente (şi iau ceva bani pentru caseta mea de valori, de la aceia care se pot lipsi de ei cu uşurinţă), dar niciodată nu m-am apucat să fac rău cuiva intenţionat. Uneori, aproape am senzaţia că ei ştiu de mine şi-mi doresc numai bine, deşi toate dovezile indirecte, de la soţiile şi prietenii care mi-au pus întrebări când am avut vizite la intervale scurte, sugerează că zilele lipsă sunt ascunse de o amnezie perfectă – gazdele mele nici măcar nu ştiu că au fost scoase din funcţiune; nici nu se pune problema că ar avea vreo şansă să ghicească de ce. Cât despre posibilitatea ca *eu* să-i cunosc *pe ei*, ei bine, câteodată văd dragoste şi respect în ochii familiilor şi colegilor lor, uneori văd dovezi materiale ale unor realizări pe care le pot admira – o gazdă a scris un roman, o comedie neagră despre experienţele lui din Vietnam, pe care l-am citit şi care mi-a plăcut; altul este fabricant amator de telescoape cu un reflector newtonian de treizeci de centimetri, meşteşugit minunat, prin care am văzut cometa Halley – dar sunt *prea mulţi*. Când voi muri, voi fi întrezărit

fiecare dintre vieţile lor timp de numai douăzeci sau treizeci de zile împrăştiate la întâmplare.

Merg cu maşina împrejurul perimetrului Institutului Pearlman, uitâdu-mă care ferestre sunt luminate, ce uşi sunt deschise, ce activitate e vizibilă. Sunt mai multe intrări, începând cu una destinată, în mod limpede, publicului, care dă într-un foaier mochetat, cu birou de recepţie din mahon lustruit şi sfârşind cu o uşă batantă, din metal ruginit, care dă într-un spaţiu murdar, asfaltat, dintre două clădiri. Parchez în stradă, mai curând decât să risc să ocup, în perimetrul spitalului, un loc la care n-am dreptul.

Sunt nervos în timp ce mă apropii de ceea ce sper că este intrarea corectă; tot îmi mai îngheaţă măruntaiele în secundele acelea îngrozitoare ce se scurg chiar înainte să fiu văzut prima dată de un coleg şi, brusc, devine de o sută de ori mai greu să dau înapoi – şi, privind partea optimistă, cu mult mai uşor să continui.

— 'Neaţa, Johnny.

— 'Neaţa.

Sora medicală trece pe lângă mine chiar în timp ce are loc schimbul acesta scurt de cuvinte. Sper să aflu unde ar trebui să fiu dintr-un fel de forţă a legăturilor sociale; oamenii cu care-mi petrec cea mai mare parte a timpului ar trebui să mă salute cu mai mult decât un semn din cap şi două vorbe. Rătăcesc puţin de-a lungul unui coridor, încercând să mă obişnuiesc cu scârţâitul pantofilor mei cu talpă de cauciuc pe linoleum. Deodată, o voce aspră strigă: "O'Leary!" şi mă-ntorc ca să văd un tânăr într-o uniformă ca a mea, îndreptându-se cu paşi mari spre mine, de-a lungul coridorului, cu sprâncenele încruntate sumbru, braţele întinse nefiresc, schimonosindu-şi faţa.

— Stai degeaba! Tai frunză la câini! *Iarăşi!*

Purtarea lui e atât de bizară încât, pentru o fracţiune de secundă, sunt convins că-i unul dintre pacienţi; vreun psihopat care-mi poartă sâmbetele, a omorît un alt infirmier, i-a furat uniforma, şi e pe cale să scoată o secure năclăită de sânge. Apoi, bărbatul îşi umflă obrajii şi stă acolo, holbându-se, iar eu înţeleg brusc mişcarea; nu e nebun, numai parodiază un superior obez agresiv. Îi împung faţa umflată cu un deget, ca şi când aş sparge un balon, ceea ce-mi dă o şansă să mă apropii suficient pentru a-i citi insigna: Ralph Dopita.

— Ai sărit *ca ars*! Nu mi-a venit să cred! Deci, în cele din urmă, mi-a ieşit vocea *perfect*!

— La fel şi faţa. Dar ai noroc, te-ai născut urât.

Ridică din umeri.

— Nevastă-ta n-a fost de părerea asta azinoapte.

— Erai beat; aia nu era nevastă-mea, era maică-ta.

— N-am zis eu întotdeauna că-mi eşti ca un tată?

Coridorul, după multe cotituri aparent nejustificate, duce la o bucătărie, numai oţel inoxidabil şi abur, unde alţi doi infirmieri stau degeaba, iar trei bucătari prepară micul dejun. Cu apa caldă curgând permanent într-una din chiuvete, clinchetul tăvilor şi ustensilelor, sfârâitul grăsimii, şi sunetul chinuit al unui ventilator pe cale să se strice, e aproape imposibil să auzi pe cineva vorbind. Unul dintre infirmieri mimează că e pui de găină, şi apoi face un gest – trecându-şi o mână pe deasupra capului, arătând afară, ca pentru a cuprinde toată clădirea.

— Destule ouă ca să hrănească... strigă el, iar ceilalţi izbucnesc în râs, aşa încât râd împreună cu ei.

Mai târziu, îi urmez într-o magazie de lângă bucătărie, unde fiecare dintre noi înşfacă un cărucior. Prinse cu pioneze pe o tăblie, îmbrăcate în plastic transparent, sunt patru liste cu pacienţi, câte una pentru fiecare secţie, ordonate după numărul camerei. Lângă fiecare nume se află un mic abţibild rotund, colorat, verde, roşu şi albastru. Stau la urmă până când nu mai rămâne decât un cărucior de luat.

Sunt trei feluri de hrană preparată: şuncă şi ochiuri cu pâine prăjită, şi-un piure galben, moale, care seamănă cu mâncarea pentru bebeluşi, în ordinea descrescătoare a popularităţii. Pe propria mea listă sunt mai multe abţibilduri roşii decât verzi, şi numai unul singur albastru, dar sunt destul de sigur că erau mai multe verzi decât roşii în total, când am văzut toate cele patru liste laolaltă. În timp ce-mi încarc căruciorul pe baza acestei informaţii, reuşesc să arunc o a doua privire la lista lui Ralph, care este în principal verde, şi conţinutul căruciorului său confirmă că am înţeles codul.

N-am mai fost niciodată într-un spital psihiatric, nici ca pacient, nici ca membru al personalului. Am petrecut o zi în închisoare cam cu cinci ani în urmă, unde am evitat cu puţin ca ţeasta gazdei mele să nu fie spartă; n-am descoperit niciodată ce făcuse sau cât de lungă îi era condamnarea, dar sper că va fi liber la vremea când voi ajunge înapoi la el.

Aşteptările mele vagi ca locul acesta să fie similar se dovedesc, în mod plăcut, a fi greşite. Celulele de închisoare erau personalizate, într-o anumită măsură, cu poze pe pereţi şi posesiuni idiosincratice, dar tot ca nişte celule arătau. În camerele de aici e mult mai puţină dezordine decât în genul acela de încăperi, însă caracterul lor implicit este de o mie de ori mai puţin bătător la ochi. Nu sunt gratii la ferestre şi uşile din sectorul meu n-au încuietori. Majoritatea pacienţilor s-au trezit deja, stau în şezut pe pat, mă întâmpină cu un "Bună dimineaţa" liniştit; câţiva îşi iau tăvile într-o cameră unde e un TV reglat la ştiri. Poate că nivelul calmului este nefiresc, datorat numai drogurilor; poate că liniştea care-mi face serviciul netraumatic este umilitoare şi opresivă pentru pacienţi. Poate nu. Poate voi afla într-o zi.

Ultimul meu pacient, unicul abţibild albastru, e trecut pe listă drept Klein, F.C. Un bărbat costeliv, de vârstă mijlocie, cu păr negru, neîngrijit şi o barbă de câteva zile. Stă întins atât de drept, încât mă aştept să văd chingi ţinându-l locului, dar nu e nici o chingă. Ochii îi sunt deschişi, însă nu mă urmăresc şi, când îl salut, nu-mi răspunde.

Pe o masă de lângă pat e o ploscă şi, din inspiraţie, îl ridic în capul oaselor şi-i aranjez plosca dedesubt; se lasă manevrat cu uşurinţă, nu cooperează, ca să fiu exact, dar nici inert nu este. Foloseşte plosca impasibil. Găsesc nişte hârtie şi-l şterg, apoi duc plosca la toaletă, o golesc şi-mi spăl bine mâinile. Mă simt doar uşor îngreţoşat; probabil că obişnuinţa lui O'Leary cu asemenea treburi mă ajută.

Klein stă cu o privire fixă în timp ce-i ţin dinainte lingura plină cu piure galben, dar când îl ating cu ea pe buze deschide gura larg. Nu închide gura împrejurul lingurii, aşa încât trebuie s-o întorc şi să răstorn mâncarea de pe ea, însă el înghite terciul şi doar o picătură îi ajunge pe bărbie.

O femeie în halat alb bagă capul în cameră şi zice: "Ai putea să-l bărbiereşti pe domnul Klein, Johnny, te rog; în dimineaţa asta merge la spitalul St. Margaret, pentru nişte analize", şi apoi dispare, înainte să pot răspunde.

După ce duc căruciorul înapoi la bucătărie, adunând tăvi goale pe drum, găsesc tot ceea ce-mi trebuie în magazie. Îl mut pe Klein pe un scaun – iarăşi pare s-o facă cu uşurinţă, fără ca totuşi să mă ajute. Stă perfect nemişcat în timp ce-l săpunesc şi-l bărbieresc, cu excepţia câte unei clipiri ocazionale. Reuşesc să-l tai doar o dată şi nu adânc.

Aceeaşi femeie se întoarce, de data asta purtând o mapă groasă, îmbrăcată în pânză şi o planşetă cu clamă, şi stă în picioare lângă mine. Trag cu ochiul la insigna ei – Dr. Helen Lidcombe.

— Cum merge, Johnny?

— Bine.

Zăboveşte, cu aerul că aşteaptă ceva şi, dintr-o dată, mă simt nesigur. Sigur fac ceva greşit. Sau poate că mă mişc prea încet.

— Aproape gata, mormăi.

Întinde o mână şi, cu un aer absent, îmi masează ceafa. *A venit vremea mersului pe sârmă.* De ce nu pot gazdele mele să ducă vieţi lipsite de complicaţii? Uneori am

senzaţia că trăiesc filmările a o mie de seriale-peltea. La ce are dreptul John O'Leary să se aştepte din partea mea? Să determin natura exactă şi profunzimea acestei relaţii şi să-l las mâine, nici mai implicat, nici mai puţin implicat decât a fost ieri? Ce baftă.

— Eşti foarte încordat.

Îmi trebuie un subiect neutru, repede. *Pacientul.*

— Tipul ăsta, nu ştiu, în unele zile îmi dă de gândit.

— Ce, se poartă diferit?

— Nu, nu, pur şi simplu, mă-ntreb. Cum trebuie să fie pentru el toată treaba.

— Nu-i cine ştie ce.

Ridic din umeri.

— Ştie când stă pe ploscă. Ştie când i se dă de mâncare. Nu e o legumă.

— E greu de spus ce "ştie". O lipitoare cu câţiva neuroni "ştie" când să sugă sânge. Una peste alta, se descurcă remarcabil de bine, dar nu cred că are nimic asemănător cu o conştiinţă, nici chiar ceva asemănător cu visele.

Chicoteşte.

— Tot ceea ce are sunt amintiri, deşi nu-mi pot imagina despre *ce* sunt amintirile-astea.

Încep să şterg săpunul de ras.

— De unde ştii că are amintiri?

— Exagerez.

Bagă mâna în mapă şi scoate o fotografie transparentă. Arată ca o radiografie laterală a capului, însă e împodobită cu bucle şi benzi de culoare artificială.

— Luna trecută am primit, în sfârşit, banii ca să fac câteva scanări pneumo-encefalo-tomografice. În hipocampusul domnului Klein se petrec lucruri care seamănă suspect de mult cu depunerea unor amintiri de lungă durată.

Introduce poza transparentă înapoi în mapă, înainte ca eu să fi avut şansa de a mă uita bine la ea.

— Dar să compari indiferent ce din capul *lui* cu studii pe oameni normali, e ca şi când ai compara vremea de pe Marte cu vremea de pe Jupiter.

Devin curios, aşa încât risc şi întreb, cu un aer încurcat:

— Mi-ai spus vreodată exact cum de-a ajuns aşa?

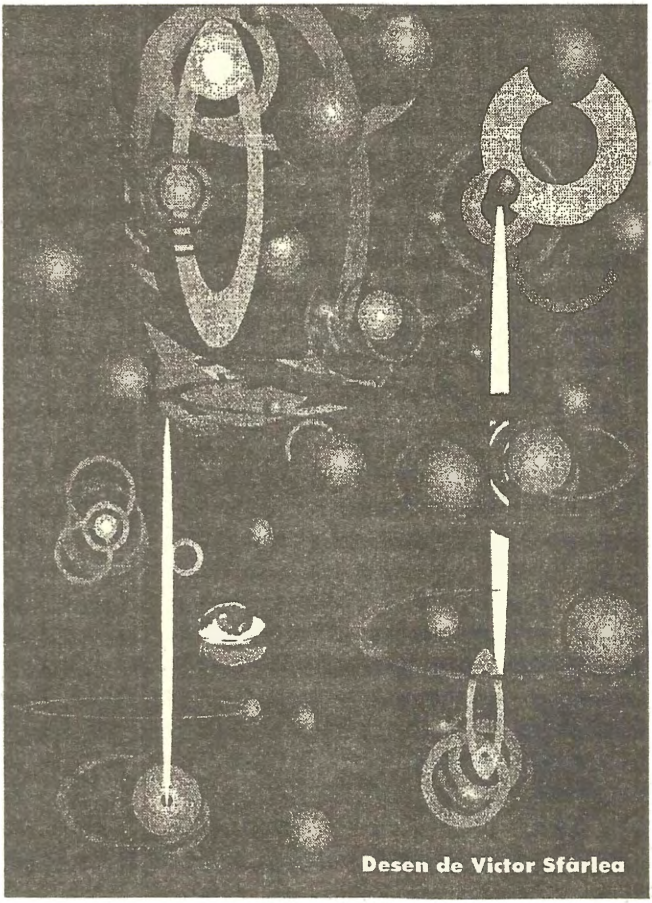
Dă ochii peste cap.

— Nu-ncepe iar cu chestia asta! Ştii c-aş da de bucluc.

— Cu cine crezi că aş trăncăni despre asta?

Timp de-o clipă, copiez imitaţia lui Ralph Dopita, iar Helen izbucneşte în râs.

— Nici vorbă. *Lui* nu i-ai zis mai mult de trei cuvinte de când eşti aici: *Scuze, Dr. Pearlman!*

Desen de Victor Sfârlea

— Atunci de ce nu-mi spui?

— Dacă le-ai spune prietenilor tăi...

— Crezi că le spun totul prietenilor mei? Asta crezi? N-ai deloc încredere în mine?

Se așează pe patul lui Klein.

— Închide ușa.

O închid.

— Tatăl lui a fost cercetător în neurochirurgie.

— *Ce?*

— Dacă spui o *vorbă*...

— N-o să spun, promit. Dar ce-a făcut? De ce?

— Domeniul principal al cercetării sale era redundanța și transferul funcțional; măsura în care oamenii cu porțiuni de creier pierdute sau vătămate reușesc să transfere funcțiile regiunilor deteriorate, țesuturilor sănătoase.

Soția lui a murit dând naștere unui fiu, singurul lor copil. Probabil era deja psihopat, însă *asta* l-a făcut s-o ia razna de-a binelea. A dat vina pe copil pentru moartea soției sale, dar avea prea mult sânge rece ca să facă ceva simplu, de exemplu să-l omoare.

Aproape că sunt gata să-i zic să-și țină gura, că zău *nu vreau* să știu nimic mai mult, însă John O'Leary este un bărbat mare, dur, cu un stomac zdravăn și nu trebuie să-l fac de rușine dinaintea iubitei sale.

— A crescut copilul "în mod normal", vorbindu-i, jucându-se cu el, și-așa mai departe și a consemnat amănunțit despre cum se dezvolta: vederea, coordonarea, rudimentele vorbirii, tot tacâmul. Când copilul avea câteva luni, i-a implantat o rețea de capilare, un păienjeniș de tuburi foarte fine, cuprinzând aproape întregul creier, dar suficient de înguste ca să nu provoace nici un fel de probleme. Și apoi a continuat ca mai înainte, stimulând copilul și înregistrându-i progresele. Și în fiecare săptămână, prin capilare, îi mai distrugea puțin creier.

Dau drumul unui lung șir de obscenități. Klein, firește, pur și simplu stă acolo, dar deodată mi se face rușine că-i încalc intimitatea, oricât de lipsit de semnificație ar putea fi acel concept în cazul lui. Îmi vine sângele în obraz, mă simt puțin amețit, puțin lipsit de consistență.

— Cum se face că măcar a supraviețuit? Cum se face că a mai rămas *ceva*?

— Profunzimea nebuniei tatălui său l-a salvat, dacă ăsta e cuvântul potrivit. Vezi, de-a lungul lunilor când își pierdea cu regularitate țesutul cerebral, copilul, de fapt, a continuat să se dezvolte din punct de vedere neurologic – mai încet decât normal, firește, dar oricum, evoluând perceptibil. Profesorul Klein era savant în prea mare măsură ca să țină secret un rezultat ca ăsta; și-a *scris* toate observațiile și-a încercat să le publice. Cei de la jurnal au crezută că era un fel de contrafacere perversă, dar au anunțat poliția, care, în cele din urmă, a început investigațiile. Dar la vremea când copilul a fost salvat, ei bine...

Dă din cap către impasibilul Klein.

— Cât i-a mai rămas din creier? E vreo șansă...?

— Mai puțin de zece la sută. Există cazuri de microcefalici care trăiesc vieți aproape normale, cu o masă cerebrală similară, dar fiindcă s-au născut așa, fiindcă au trecut așa prin dezvoltarea cerebrală fetală, nu e o situație comparabilă. A fost, acum câțiva ani, o fetiță căreia i s-a făcut hemisferectomie pentru a o vindeca de epilepsie gravă și a ieșit din operație foarte puțin afectată. Însă ea a avut ani întregi în care creierul să transfere, treptat, funcțiile din emisfera deteriorată. A fost extrem de norocoasă; în majoritatea cazurilor, operația aceea a fost complet dezastruoasă. În ceea ce-l privește pe domnul Klein, ei bine, aș zice că n-a fost norocos defel.

Par să-mi petrec cea mai mare parte din restul dimineții spălând coridoare. Când sosește o ambulanță ca să-l ia pe Klein, pentru analize, mă simt ușor ofensat că nimeni nu-mi cere asistența; cei doi infirmieri din ambulanță, supravegheați de Helen, îl trântesc într-un scaun cu rotile și pleacă cu el, ca niște curieri colectând un pachet greu. Dar eu am mai puține drepturi chiar decât John O'Leary

să mă simt posesiv sau protector față de pacienții "mei", așa încât îl alung pe Klein din gândurile mele.

Servesc prânzul cu ceilalți infirmieri, în camera personalului de serviciu. Jucăm cărți și facem glume care și mie mi se par de-acum răsuflate, dar, oricum, mă bucur de companie. De câteva ori sunt tachinat că am "tendințe de pe coasta de est", ceea ce are logică; dacă O'Leary a trăit în est o perioadă, asta ar explica de ce nu-mi amintesc de el. După-amiaza trece încet, dar molcom. Dr. Pearlman a zburat undeva, pe neașteptate, să facă ceea ce eminenții psihiatri sau neurologi (nici măcar nu sunt sigur care din două este) sunt chemați de mare urgență să facă în orașele îndepărtate – și asta pare să permită tuturor, inclusiv pacienților, să se relaxeze. Când mi se termină schimbul, la ora trei și ies din clădire spunând "Pe mâine" tuturor celor pe lângă care trec, am (ca de obicei) senzația de pierdere. Are să treacă.

Fiindcă e vineri, fac un ocol în centrul orașului, ca să-mi aduc la zi înregistrările din caseta de valori. În traficul dinaintea orei de vârf încep să simt o ușoară exaltare, în timp ce toate micile necazuri privind adaptarea la Institutul Psihiatric Pearlman rămân în urmă, uitate timp de luni sau ani, sau poate chiar decenii.

După ce fac însemnări de jurnal pentru toată săptămâna și adaug o pagină nouă, intitulată JOHN FRANCIS O'LEARY, în dosarul gros, cu inele, plin cu detalii despre gazde, imboldul de a *face ceva* cu toate aceste informații crește în mine, așa cum obișnuiește din când în când. Dar ce? Perspectiva închirierii unui computer și a aranjării unui loc pentru a-l utiliza este prea descurajantă într-o după-amiază molcomă de vineri. Aș putea aduce la zi, cu ajutorul unui calculator, rata medie a repetării gazdelor mele. Asta ar fi destul de palpitant.

Apoi îmi amintesc de scanarea PET pe care Helen Lidcombe mi-a fluturat-o pe dinainte. Deși eu unul nu știu nimic despre interpretarea unor asemenea date, îmi pot imagina cât de palpitant trebuie să fie pentru un specialist experimentat să *vadă* efectiv procesele cerebrale expuse în acest fel. Dacă aș putea transforma toate sutele *mele* de pagini cu date într-o singură imagine color – ei bine, s-ar putea să nu-mi spună absolut nimic, dar perspectiva este cumva infinit mai atractivă decât să-mi bat capul cu producerea câtorva statistici, care nici ele nu-mi spun absolut nimic.

Cumpăr un ghid al străzilor, ediția aceea cu care m-am familiarizat din copilărie, cu harta-cheie în interiorul copertei. Cumpăr un set de cinci carioci. Mă așez pe o bancă într-o arcadă comercială și acopăr harta cu puncte colorate; un punct roșu pentru o gazdă care a primit de la una la trei vizite, un punct oranj pentru o gazdă la care am fost de la patru la șase ori și așa mai departe. Îmi ia o oră să termin și, când am încheiat, rezultatul *nu* arată deloc ca o scanare cerebrală lucioasă, generată pe computer. Arată ca o harababură.

Și totuși. Deși culorile nu formează benzi izolate și se întrepătrund în mare măsură, există o concentrare clară de albastru în nord-estul orașului. De cum văd asta, mi se pare adevărat; nord-estul îmi este, într-adevăr, mai familiar decât oricare altă zonă. Și o polarizare geografică ar explica faptul că repet gazdele mai frecvent decât ar trebui. Pentru fiecare culoare schițez o linie tremurată, care unește toate punctele sale exterioare și apoi o alta, pentru toate punctele sale interioare. Nici una dintre aceste linii nu intersectează alta. Nu e nici pe departe un set perfect de cercuri concentrice, dar fiecare curbă este aproximativ centrată pe pata aceea albastră din nord-est. O regiune care conține, printre multe alte lucruri, Institutul Psihiatric Pearlman.

Pun totul înapoi în caseta de valori. Trebuie să mă mai gândesc mult la chestia asta. Mergând cu mașina spre casă, o ipoteză foarte vagă începe să se formeze, însă gazele traficului, zgomotul, strălucirea orbitoare a soarelui care apune, toate împiedică ideea să se închege.

Linda e furioasă.

— Unde-ai fost? Fata noastră a trebuit să mă sune, plângând, de la un telefon public, cu bani împrumutaţi de la o persoană *complet străină*, iar eu a trebuit să mă prefac că mi-e rău şi să plec de la serviciu şi să traversez jumătate din oraş ca s-o iau. Unde dracu' ai fost?

— Am... am fost reţinut, cu Ralph, sărbătoarea...

— L-am *sunat* pe Ralph. N-ai fost cu Ralph.

Stau acolo în tăcere. Mă fixează cu privirea timp de un minut întreg, apoi pleacă cu paşi apăsaţi.

Îmi cer scuze faţă de Laura (îi văd numele pe manualele şcolare), care nu mai plânge, dar arată ca şi când ar fi plâns ore-n şir. Are opt ani şi e adorabilă, iar eu mă simt mizerabil. Mă ofer s-o ajut la rezolvarea temelor, însă mă asigură că nu-i trebuie *absolut nimic* de la mine, aşa încât o las în pace.

Nu-i nici o surpriză că Linda nu-mi spune nici o vorbă tot restul serii. Mâine, această problemă va fi a lui John O'Leary, nu a mea, ceea ce mă face să mă simt de două ori vinovat. Ne uităm la TV în tăcere. Când Linda pleacă la culcare aştept o oră înainte s-o urmez, iar dacă n-a adormit când mă urc în pat, se preface foarte bine.

Stau în întuneric, cu ochii deschişi, gândindu-mă la Klein şi la amintirile lui de lungă durată, la "experimentul" incalificabil al tatălui său, la tomografia pe care i-am făcut-o oraşului.

Niciodată n-am întrebat-o pe Helen ce vârstă are Klein, iar acum e prea târziu pentru asta, dar cu siguranţă se găseşte ceva în ziarele de pe vremea procesului tatălui său. Primul lucru, mâine – la naiba cu obligaţiile gazdei mele –, merg la biblioteca centrală şi verific chestia asta.

Indiferent ce este conştiinţa, trebuie să fie plină de resurse, trebuie să fie flexibilă. Supravieţuind atâta timp în copilaşul acela, împinsă în colţişoare din ce în ce mai mici ale creierului său mutilat, micşorat. Dar când numărul neuronilor vii a scăzut aşa mult, încât nici ingeniozitatea, nici imaginaţia nu i-au putut face să fie suficienţi, ce s-a întâmplat atunci? A dispărut conştiinţa într-o clipă? S-a disipat încet, pe măsură ce funcţie după funcţie era eliminată, până când n-a mai rămas nimic în afara unor reflexe şi a unei parodii de demnitate umană? Sau oare – *cum a putut?* – conştiinţa a apelat disperată la creierul altor o mie de copii, aceia destul de tineri, destul de flexibili pentru a dona o fracţiune din propria lor capacitate ca să salveze acest copil de la uitare? Fiecare donând o zi dintr-o mie din propriile lor vieţi ca să mă salveze din carcasa aceea ruinată, care acum nu mai e bună de nimic altceva decât să mănânce, să excreteze şi să-mi depoziteze amintirile de lungă durată?

Klein, F.C. Nici măcar nu ştiu ce înseamnă iniţialele. Linda murmură ceva şi se întoarce pe partea cealaltă. Nu mă simt deloc tulburat de speculaţiile mele, poate pentru că nu cred cu adevărat că teoria aceasta trăznită ar putea fi adevărată. Şi totuşi, este ea oare cu mult mai stranie decât simplul fapt al existenţei mele?

Şi dacă chiar aş crede-o, cum m-aş simţi? Îngrozit de atrocităţile propriului meu tată faţă de mine? Da. Uluit de un asemenea miracol de tenacitate omenească? Cu siguranţă.

În cele din urmă, izbutesc să plâng – pentru Klein, F.C., sau pentru mine însumi, nu ştiu. Linda nu se trezeşte, dar îndemnată de vreun vis sau instinct, se întoarce spre mine şi mă ia în braţe. În cele din urmă încetez să mai tremur şi căldura ei se scurge în mine, pacea însăşi.

Pe când simt somnul apropiindu-se, iau o hotărîre: de mâine, o iau de la capăt. De mâine, s-a terminat cu maimuţărirea gazdelor mele. De mâine, oricare ar fi problemele, oricare ar fi piedicile, am de gând să-mi croiesc o viaţă a mea.

Visez un vis simplu. Visez că am un nume. Un singur nume, neschimbător, al meu până la moarte. Nu ştiu care este numele meu, dar asta n-are importanţă. Să ştiu că-l am e de ajuns.

Traducerea:
Florin Pîtea

Musca verde

de Caius Chiriță

Un examen școlar în concepția tânărului autor Caius Chiriță, care debutează astfel în paginile Anticipației, adăugând încă o filă tomului ce dezbate binomul om-mașină.

— Următorul!

Alt candidat. Profesorul îl înregistrează; codul este înghițit de memoria centrală.

— Cunoști științele ezoterice canaaneene?

— Da, răspunde candidatul, fără ezitare.

— Expune-mi principiul fundamental al cabalisticii și originile sale.

Studentul tastează răspunsul timp de câteva minute. O muscă verde, sfidând instalația de filtrare a institutului, se dă cu capul de pereți. Profesorul o urmărește, cu interesul unui om distrat, desprins de abstracțiile cotidiene. "Musca domesticus? Ca și ea, îmi bat și eu capul. Dar cu tot soiul de tâmpenii."

— Care este scopul confesiunii în arta terapeuticii?

— Catarsisul.

— Bun. Arată-mi acum radicalul cubic al formulei restrânse a Marelui Maestru.

Studentul i-l arată. Între timp, musca profanează panoul de semnalizare al memoriei centrale. "Ouăle vor ecloziona...", constată profesorul cu înțelepciune.

— Dar cele șapte formule mistice ale Marelui Maestru?

— Nu uita, nu ierta, crede și nu cerceta... – musca își admiră pe îndelete opera – ...roagă-te pentru aproapele tău, curăță-te zilnic de păcate, ajută-ți frații, dăruiește-ți întreaga muncă colectivului.

Profesorul își mângâie chelia, semn de oboseală; o dilemă îl mai înviorează: "Ouă sau rahat?"

Dar datoria e datorie și trebuie respectată cu sfințenie, ca și formulele mistice tocmai enunțate de candidat.

— Transpune-le în forma lor algebrică.

Studentul se conformează conștiincios. Probabil corect, dar musca perturbă cu nonșalanță examenul, explorând în continuare panoul.

Și totuși, măcar un candidat trebuie să pice, așa, de ochii lumii. Perfecțiunea poate da naștere la stridențe. "De evitat!" Lupta cu forțele retrograde este permanentă doar!

— Ai auzit de teoria relativității, enunțată în mileniul caduc?

— Da. Am citit-o în "Antieinstein".

— Ia să vedem ce știi?! întreabă profesorul, pe un ton pe care și-l dorește cât mai nepăsător.

Nefericitul recită triumfător teoria relativității. "Dacă i-aș plezni una, ar împroșca cu sânge și scârnă tot ecranul, așa cum își etalează și imbecilul ăsta cunoștințele."

— Știi ceva? spune profesorul, într-un târziu, exultând în străfunduri. Mi se pare că nu ai studiat suficient textele sacre: "Nu te apleca asupra blasfemiilor mileniului caduc" – capitolul XIV, paragraful 9. Roagă-te pentru iertarea păcatelor, necredinciosule, meditează la deșertăciunea deșertăciunilor și mai vino peste un an, să vedem ce-a ieșit din tine! Bucură-te că nu te duc în fața consiliului sfintei inteligențe!

Studentul îi sărută copleșit mâna întinsă alene și iese palid ca moartea.

Profesorul se plesnește mulțumit de mai multe ori pe chelie. Imaginea muștelor strivite de geamuri în copilărie, cu un elastic înnodat la capăt, îi revine în minte. Parcă citindu-i gândurile, musca verde începe iar să zboare prin încăpere, bâzâind disperată.

"E bună la ceva și biblioteca interzisă!"

— Vezi, tu, memorie centrală, nu ai fi putut să-l prinzi! se adresă profesorul panoului, care clipește enervat. Mașina nu va putea înlocui niciodată omul!

La pescuit

de Jean-Lorin Sterian

O parabolă amuzantă (dar care dă de gândit) a încă unui debutant, Jean-Lorin Sterian; vânătorul poate ajunge deseori în poziția de vânat.

Apa strălucea întunecat în lumina lunii. Barca se clătina uşor, făcându-l să se simtă ca într-un leagăn. Adora momentele când era departe de oraş, de oameni, de civilizaţie. O noapte petrecută la pescuit îl făcea să renască, după cele şase zile de muncă. Cum scăpa de la serviciu, se urca în bătrânul Wartburg şi pornea spre micuţa baltă, pe care-o descoperise într-una din plimbările sale lungi, de unul singur, în afara oraşului. Se schimba într-o baracă pe care şi-o construise singur, apoi se culca până la miezul nopţii. Îi făcea întotdeauna plăcere să pescuiască noaptea, întunericul dădea locului un aer misterios, de poveste fantastică, ce-l atrăgea atât de mult. Avea o ambarcaţiune veche, cârpită în câteva locuri, dar nu-i trebuia mai mult. În schimb, uneltele de pescuit erau mândria lui, dăduse bani serioşi pe ele şi le preţuia ca pe ochii din cap.

Pescuia din pasiune, niciodată nu vânduse peştele prins, mai dăruia vreunui prieten când avea prea mulţi, fiindcă, oricum, nu-i putea mânca el pe toţi. Îi plăcea lupta cu vietăţile bălţii, când simţea pluta jucând, îi plăcea să tragă de fir, să ameţească peştele.

În noaptea asta captura fusese cam mică şi mai era puţin până la răsăritul soarelui. Dimineaţă avea o treabă de făcut şi nu mai putea zăbovi acolo. Se întinse pe fundul bărcii, cu o mână atârnându-i moale în apă. În momentele de genul ăsta se simţea parte integrantă din natură, legat printr-un liant neştiut de scoici, de melcii de apă, de lipitori, de şerpi, de caraşii de argint, de crapii batrâni cu solzi ruginii; întreaga faună îl învăluia în mâlul primordial.

Stropi de ploaie călduţă îl treziră din reverie. Pluta pornise să joace. Făcu o curbă, se scufundă, se întoarse pe luciul apei, apoi o zbughi cu putere. După zbaterile ei, îşi dădu seama că în cârlig s-a prins ceva mare. Săltată din adâncuri, ştiuca dădu o lovitură puternică suprafeţei apei, arătându-şi coada lungă, gura uriaşă şi spinarea de un negru mat. Era prinsă. Încă se mai zbătea, cu zvâcniri disperate, pe fundul bărcii. Un exemplar puternic şi frumos, într-adevăr o captură de seamă. Vâsli satisfăcut spre mal. Fusese, până la urmă, o noapte bună.

Wartburgul îl aştepta pe drumeagul ce ducea la şoseaua principală. Se iveau deja zorii, învăluind totul într-o lumină difuză. La vreo douăzeci de metri, zări o mică formă nedesluşită, vag luminiscentă. Se apropie cu precauţie. Avea în faţă un fel de burete auriu, cu un aspect deloc ameninţător. Chiar îi amintea de o jucărie pe care o avusese în copilărie. Îl atinse cu grijă. Nu se întâmplă nimic, aşa că îl luă în palme şi-l studie mai cu atenţie. Brusc, simţi un şoc, asemănător cu cel electric. Încercă să arunce buretele, dar acesta i se lipise de palme şi începea să se ridice, cu o forţă căreia nu i se putea opune. Se zbătu puternic, dar în curând se trezi la un metru în aer, atârnând de materia aceea lipicioasă. Zări sus nişte lumini şi-o amorţeală ciudată îi cuprinse tot corpul.

Seridanul privi mulţumit exemplarul din faţa lui. Era un exemplar frumos şi puternic; încă se mai zbătea, cu zvâcniri disperate, într-un colţ al cabinei. Acum se putea întoarce acasă, satisfăcut. Porni motoarele şi decolă. Fusese, până la urmă, o noapte bună.

Robotul din neant

de Mircea M. Mircea

Rasa umană va suferi transformări de-a lungul existenţei sale pe Pământ? Cum vor arăta oamenii peste câteva milenii? Mircea M. Mircea ne oferă, în această scurtă dar incitantă povestire, un răspuns la aceste întrebări, combinând, în acelaşi timp, două teme majore ale SF-ului

— Este ROBOT ! concluziona Marele Şef.

În sală se aflau cinci sfere de materie vie, cam de o jumătate de metru în diametru, plutind în aer, deasupra unei mese chirurgicale pe care era întins un om. Pieptul acestuia se ridica şi cobora ritmic, semn că era viu, iar pe pielea toracelui se putea observa o serie de cicatrici roşietice fine, care demonstrau că, nu cu mult timp în urmă, trecuse printr-o operaţie chirurgicală.

Cele cinci sfere se învârteau în jurul mesei, dând impresia că sondează trupul bărbatului cu simţuri cărora numai ele le-ar fi putut da nume. Dacă omul s-ar fi trezit în acele momente, ar fi putut descoperi în imaginile sferelor forma atât de binecunoscută a unor creiere umane. Ce-i drept, nişte creiere uriaşe, dar totuşi creiere; se puteau remarca extrem de bine circumvoluţiunile pe suprafeţele lor, iar în partea de jos a fiecăruia, la o palmă de axul imaginar nord-sud, un bulb pregnant ce nu putea fi decât cerebelul. Însă omul nu se putea trezi pentru a vedea toate acestea.

— Suntem de acord cu toţii, încuviinţă una dintre sfere către Marele Şef, însă avem o nelămurire...

— Spune ! îl întrerupse conducătorul, stăpân pe sine, convins de justeţea judecăţii sale.

— Robotul acesta are... creier! E-adevărat, rudimentar, un tip de creier cum nu ne-am fi putut închipui vreodată că poate exista, însă *este* un creier !

— Şi ce ţi se pare ieşit din comun ? întrebă Marele Şef pe un ton sarcastic. În loc de tablou de comandă pozitronic, acest robot, construit de o rasă pe care, cu siguranţă, o vom întâlni în viitor, are un creier biologic rudimentar. Un creier ce se îngrijeşte de buna funcţionare a tuturor subansamblelor sale: membre şi organe interne. Faptul că toate aceste organe sunt de natură biologică şi nu mecanică, nu-i un argument menit să ne facă să-l considerăm o fiinţă inteligentă. Fiecare organ biologic de-al lui îndeplineşte o funcţie, aceeaşi pe care organul mecanic corespondent o îndeplineşte la roboţii noştri... Aşa că, ce rost are să căutăm răspuns la o problemă care are deja o soluţie evidentă ?

O undă de acceptare străbătu sala. Atmosfera se destinse. Argumentaţia Marelui Şef întărea concluzia la care ajunseseră, chiar dacă mai stăruia încă îndoiala lipsei certitudinii. În cele din urmă, conducătorul conchise:

— Va ocupa un loc într-una din sălile Muzeului Pământean !

Părăsiră laboratorul medical şi roboţii lor făcură restul. Omul fu împăiat şi transportat la muzeu. Ocupă pentru vecie o vitrină din cuarţ, în secţiunea dedicată ciudăţeniilor adunate din tot universul, sub care, pe o plăcuţă aurită, se inscripţionă următoarea catalogare: ROBOTUL DIN NEANT.

• • •

Când îl preluase robotul acela şi-l condusese în faţa sferelor, realizase că maşina inventată de el nu funcţionase cum trebuia. Îl aruncase, în timp, pe o altă planetă, nu pe Pământ. Pământul viitorului nu putea fi aşa...

Dar maşina funcţionase perfect.

Poşta redacţiei

ABC-ul graficii SF

Întrucât în ultimul timp ne-au sosit la redacţie numeroase desene realizate cu creionul, stiloul, pixul, pe bucăţele de hârtie de ziar sau file rupte din caietele de şcoală şi pe care autorii lor le-ar fi dorit publicate în revista "Anticipaţia", desene care însă nu corespund nici pe departe acestui scop, l-am rugat pe colaboratorul nostru, dl. Walter Riess să dea câteva sfaturi celor ce doresc să-şi pună talentul în slujba ilustrării publicaţiilor de science-fiction.

Componentă importantă a SF-ului, grafica genului, foarte tentantă, dar numai aparent uşor-abordabilă de către debutanţi, în schimb ocolită sau ignorată de consacraţi, nu face obectul prea multor articole. De aceea, rândurile de faţă apar ca o necesitate.

Este cert că ilustraţia SF românească are reprezentanţi ce nu se tem de creaţiile de acest fel din ţări cu tradiţie, dar prea puţin faţă de priza pe care literatura şi arta SF o au la publicul românesc. Ca urmare, credem că unele recomandări privind ABC-ul creaţiei în acest domeniu sunt bine venite, fie că vor fi considerate utile, fie că vor da naştere la replici; în ambele cazuri, va fi un bun câştigat.

De la început vom delimita obiectul, imaginea grafică spre care tindem în activitatea de creaţie doar ca o etapă a drumului către public, atunci când ne referim la grafica de carte. Dacă într-o expoziţie putem admira opera aşa cum iese ea din "mâna" artistului, prin tipărire originalul suferă modificări. Nici cele mai bune tipografii nu pot reproduce identic ceea ce a creat graficianul şi, de aici, unele supărări, chiar când este vorba de "maeştri". Tot ce putem face este să luăm în considerare posibilităţile de tipărire şi nu să le ignorăm. Schema de la sfârşitul acestui material prezintă cele patru componente ce duc la rezultatul mult dorit şi care răspund celor patru întrebări: *ce, cum, cu ce* şi *pe ce* desenăm?

Să le luăm pe rând. Poate unora dintre dumneavoastră le par banale, dar cei care trimit la redacţie desene făcute cu pixul pe hârtie de ziar sigur le vor găsi utile. Căci să ne înţelegem: şi cele mai entuziaste şi lăudabile porniri trebuie concretizate, materializate, iar dacă acest lucru nu se face (şi se face greu!), atunci totul e în zadar.

Derulând filmul acţiunilor celui care se apucă de desenat, vom începe, aşadar, cu: *ce* desenăm? Ceva SF, este răspunsul prompt. Da, dar cum arată acesta? De unde până unde se întinde şi prin ce se deosebeşte de alt desen? Ajungem astfel la necesitatea imperioasă de a avea un bagaj de cunoştinţe privind literatura, grafica şi cinematografia. Cu acestea se începe şi, dacă se poate, nu doar cunoştinţe superficiale. Citirea clasicilor literaturii SF, a premiaţilor, şi formarea unei imagini despre univers, despre călătorii şi nave cosmice, despre posibile alte entităţi, bune sau rele, despre noi în raport cu toate acestea sunt absolut necesare. În plus, dar nu în ultimul rând, să ne uităm şi la desenele celorlalţi: expoziţii (rare), albume (scumpe), coperte şi ilustraţii (accesibile). Orice pictor începe observând marii maeştrii, la început cu veneraţie şi copiindu-i cu patos, creându-şi apoi propria personalitate şi considerându-i depăşiţi, dar mereu în raport cu ei; căci nu poţi alerga singur.

Şi dacă după toate acestea mai avem ceva de spus, ceva nou şi interesant, atunci ne apucăm de desenat.

Cum şi *cu ce* desenăm? Este cea de-a doua, respectiv a treia întrebare care se ridică: este vorba de tehnica şi materialele pe care le utilizăm la realizarea imaginii care se doreşte să apară, spre bucuria ochilor noştri.

În general, se începe făcând o schiţă în creion; este preferabil să executaţi schiţa sau schiţele pe altceva decât suportul final şi numai după clarificare s-o transferaţi, cu ajutorul hârtiei de calc, acordând atenţie paginaţiei şi mărimii corespunzătoare (se poate mări sau micşora propria schiţă).

De aici, lucrurile se despart în alb-negru sau color. Alb-negru nu înseamnă însă creion,

decât în cazuri speciale. Dacă doriţi să fiţi publicaţi, folosiţi tuş, trecerea de la albul hârtiei la negru realizându-se prin haşură sau puncte (mai multe intensităţi).

Culorile se pot aşterne cu pensula sau aerograful, iar în pictura de ulei şi cu cuţitul. Fiecare dintre procedee are legile lui, descoperite de generaţii şi peste care nu putem trece. Scutim timp şi efort învăţându-le de la cineva care le cunoaşte, mai mult decât să le reinventăm... De-abia apoi putem combina (există tehnici mixte) sau schimba ceva. Nu duce nicăieri drumul scurt şi aparent rapid al trecerii cu "cariocile" peste schiţa în creion, cu pixurile şi flau-rile negre. Riscaţi să vi se taie elanul şi să fiţi demoralizaţi, chiar dacă aveţi ceva de spus. Lucrările nu sunt publicabile. Se pot spune multe şi am umple nenumărate pagini numai descriind una din tehnicile de colorare. Poate într-un alt număr. În cel de faţă vreau să atrag atenţia asupra unui bagaj minim de obiecte care trebuie să-l aibă un desenator şi fără de care nu poate nici măcar începe: creioane HB, 05 şi 2 mm, gume moi, creion de decalcat, linii, echere, clei, periuţe, pensule, vopsele, planşetă etc. Din fericire astăzi ele se găsesc, alegerea lor însă nu se poate face corect decât de către cineva care le cunoaşte calităţile. Nu săriţi peste acest aspect.

Ultima componentă, dar nu cea mai puţin importantă este suportul pe care desenăm. Pentru toate cazurile , dar, în special, pentru tipar, este necesar ca acesta să nu se deformeze în timpul lucrului şi după. Practic, hârtia (de bună calitate, care nu suge şi nu face aţe la şters) se caşerează (lipeşte) pe o mucava (carton de 2-3 mm grosime), pe ambele feţe (căci altfel se curbează). Acest suport poate fi folosit pentru acuarelă, guaşe, tuş, tempera, aplicate cu pensula sau aerograful.

Pentru tehnica culorilor de ulei, suntem siguri că cei ce o folosesc cunosc deja suportul de pânză sau carton special tratate şi nu vom insista.

Ce dorim este ca toate cele de mai sus să clarifice modul de abordare a unui desen, să constituie cadrul unui dialog cu cei ce încep sau continuă o activitate în domeniul graficii SF. Departe de noi intenţia de a da reţete, rândurile de faţă se vor o încurajare, dar şi o dorinţă de a elimina superficialul, fie şi numai din plicurile ce ne sosesc. Vă asigurăm însă că nimic nu se compară cu bucuria clipei în care, după 3-4 ani de muncă, îţi vezi desenul tipărit în revista Anticipaţia. Încercaţi!

ONU PETRICĂ-CRISTINEL, Paşcani – "Prezintă toate stângăciile..." E adevărat. Toţi am început aşa. Depinde de dumneavoastră să ajungeţi un "consacrat". Aveţi şanse.

MARIAN COMAN, cenaclul SFera, Brăila – Interesant "Candleman 1+2". Acordaţi însă ideea cu arderea, sacrificiul cu poziţiile personajelor, care duc la orice altceva. "Power Plexer" e un hibrid; categoric nu. În general dispuneţi mai mult de conţinut decât de realizarea grafică; luaţi-vă modele şi desenaţi mult.

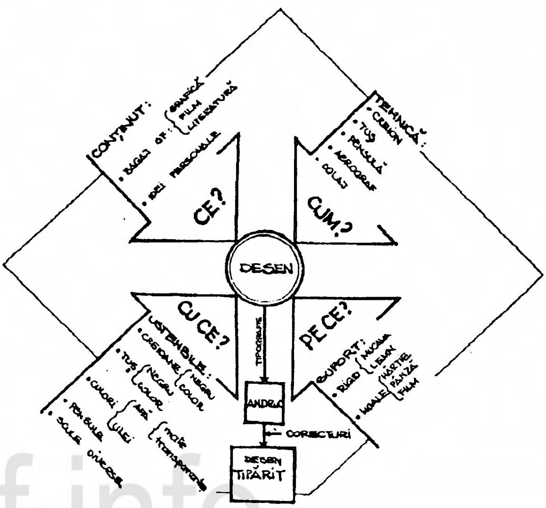
MÂŢĂ LAURENŢIU, Bucureşti – Început bun, cu elemente publicabile. Desenul trebuie să capete amploare, volum, culoare. Sunteţi pe un drum bun.

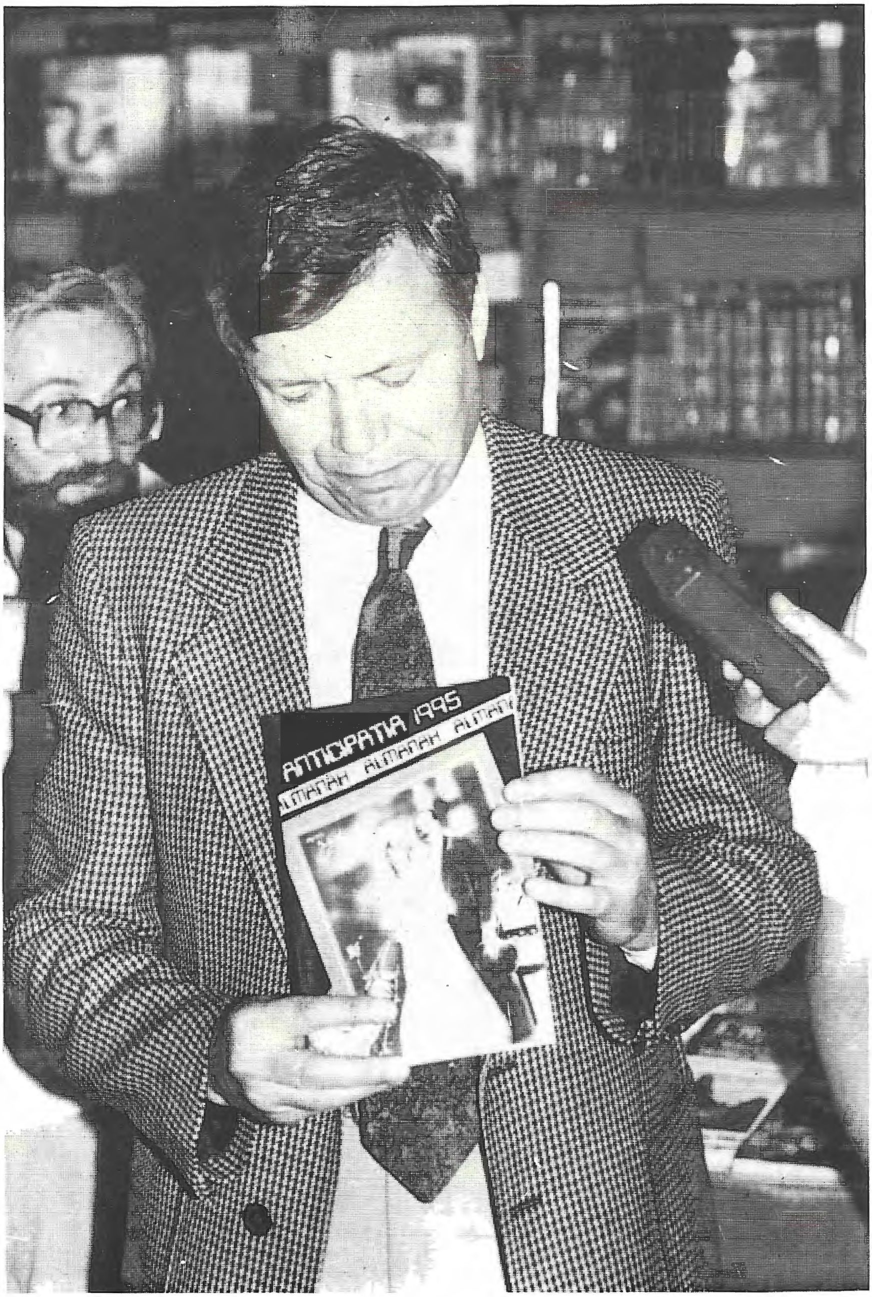
NICU APETRE, Braşov – Sunt bucuros; aşteptăm desene elaborate.

NICU TORCICĂ, Târgovişte – Idem, ca mai sus.

MATEI (ROCUŢ CĂLĂTORUL) – Încercaţi format A4, pe carton, color sau cu tuş. Aşteptăm...

WALTER RIESS

După cum se poate vedea, a apărut Almanahul Anticipaţia 1995, o ediţie care are, pentru prima dată, un profil tematic distinct, susţinut în primul rând de dezbaterea având ca temă raportul ştiinţă-credinţă şi relaţia ştiinţă-religie, găzduită de primele sale pagini. Iar lucrările literare, cu adevărat extraordinare, ale unor autori de renume prezentate în continuare tratează cu talent aceleaşi teme, precum şi influenţa acestora asupra comportamentului uman. Citiţi şi vă veţi convinge!

• ALEXANDRU MIRONOV
• VOICU BUGARIU
• LIVIU RADU
• MACK REYNOLDS
• MONICA LIXANDRU
• ALEXANDRU VĂRZARU
• GREG EGAN
• CAIUS CHIRIȚĂ
• JEAN-LORIN STERIAN
• MIRCEA M. MIRCEA
• WALTER RIESS
I.S.S.N. 1220 - 8620